

1 Corinth got'ju gits'ò aatl'è

¹⁻² Sì Paul aht'e, Nòhtsì wedahxà Zezì-Krì wecheekeeèdeè ehlı gha sìhchì hot'e. Göet'lı Sostenes wexè dìi enjħtħl'è kôta Corínth Nòhtsì wecheekeeè nàgedèe sìi gits'ò ts'eetl'è. Zezì-Krì wet'òò Nòhtsì edegħa għoħħchħi hot'e. Eyits'q hazqo nèk'e dō Zezì-Krì ghox ġinġi nàtsoo sìi ededj sì gits'ò ts'eetl'è hot'e. Zezì gits'ò K'àowo eli hot'e eyits'q goxj sì gots'ò K'àowo eli hot'e.

³ Nòhtsì-Gotà eyits'q gots'ò K'àowo Zezì-Krì naxixè soggħw qwelè eyits'q naxixè sìghà hòzo aguile.

Paul Nòhtsì ts'ò masi niwq

⁴ Nòhtsì-Gotà, Zezì-Krì wets'ihżo naxits'ò sənīw q t'ā, t'aats'qo naxixha masi weehħħo.

⁵ Zezì-Krì wet'òò t'aslu hazqo t'ā naxixè sìghà adla. Dànì goahde għa, eyits'q nàowo ehkw'ii hazqo k'ēħoħħsq għa naxixè sìghà adla hot'e.

⁶ Dànì Zezì-Krì wegho naxits'ò gots'ju deej sìi naxixha ehkw'i-ahodju aahjà eyits'q wek'èe aahdaà aahjà.

⁷ Eyit'ā gots'ò K'àowo Zezì-Krì gots'ò anade għa wedanaahha għiġi gots'ò, Yedayeh Neżu t'aslu naxixha l-oqqi sìi hazqo naxits'qo hot'e.

⁸ Nogħde dzeġe ts'ò naxxin nàtsoo anaxjix ħħwħo ha, hanu-ż-żid għiġi għiġi għiġi għad-dzien k'ebi k'ebi t'aslu wżejjix naxix k'ebi.

⁹ Nòhtsì-Gotà, Edeza Zezì-Krì wexè jle laaħt'e ha naxix kaya jaħtu sìi t'aats'qo għiġi għad-dzien k'ebi t'aslu.

Nòhtsì wets'q dō ełek'èę agūwq-le

10 Sèot'ɻ, Zezì wedahxà hazoqò ɬè zq laah't'e naxéehsɻ, hanì-ɿdè ełek'èch'a aaht'e ha-le eyits'q hotiì naxinì ɬè zq lanì ha.

11 Sèot'ɻ, dō mòhdāa Chloyi wekò nàgedèe sì elets'q nàyahti naxègedi.

12 Dii weghq aehsɻ: Naxita gots'q dō mòhdāa dii hagedi, "Sì Paul wek'èę aht'ɻ," mòhdāa, "Sì Apollos wek'èę aht'ɻ," gedì. Eyits'q dō mòhdāa, "Sì Peter wek'èę aht'ɻ," gedì. K'achì ɬàà dō mòhdāa, "Sì Zezì-Krì wek'èę aht'ɻ," gedì, eyi ghq aehsɻ.

13 Asjì Zezì-Krì ɬak'aà awììdlà? Asjì Paul naxigha dechjet'aa k'e wediùtsò noqò? Paul wñzì dahxà naxik'ètaìdzq nì?

14 Naxita gots'q dō gik'ètaèhdzq-le ɬè, eyi gha masì dehwq. Crispus eyits'q Gaius ededì zq gik'ètaèhdzq ɬè.

15 Eyit'aà sìzì dahxà naxik'ètaìdzq dō wñzì hagedi ha dii.

16 (Héqe, Stephanas wekò agūt'ee sì hazoqò gik'ètaèhdzq t'ìt'e, eyi wenqò dō wñzì gik'ètaèhdzq ha wek'eehsq-le.)

17 Zezì-Krì, dō k'ètaìhdzì ts'q sùhṛà niile, godì nezì t'à dō xè gohdo ha sùhṛà hot'e. Dii nèk'e wet'a goguzò t'à gohde niile. Hanì gòhde nìdè Zezì dànì gogha dechjet'aa k'e eļawo wegodiì sì naxigha nàtso-le ahle ha.

Godì nezì sì Nòhtsì wets'q t'asì nàtsoo hot'e

18 Dō gidihołè ha sì dechjet'aa wegodiì t'à gots'ede nìdè, gigha ezhìne k'èę gots'ede lanì, hanìkò goxì edaxàts'ɻdee sì gogha Nòhtsì wets'q t'asì nàtsoo hot'e.

19 Dii hanì dek'eèhtl'è hot'e:

"Dq goguzqo sìù ginàowoò wedihohtsì ha, eyits'q git' à nànigedée sìù while ahle ha," dek'eèhtl'è.

20 Dq goguzqo edegeewoq sìù amìù agüt'e edegeewoq? Dq enıhtl'è-deè ghàgeètq gılwodq sìù amìù agüt'e edegeewoq? Dii nèè gots'q nàowo t'à gogedee gıllı sìù amìù agüt'e edegeewoq? Nòhtsì sìù dii nèè gots'q nàowo sìù ezhıne k'èè ayıllà.

21 Dii nèè gots'q dq goguzqo sìù Nòhtsì k'ègeezeq-le, Nòhtsì yatiù t'à dq ts'q gots'edeet sìù gıgha ezhıne lanı. Hanıkò godı nezı t'à ezhıne k'èè gots'ede goguhwhıqo sìù wet' à dq hazoqo gıgha ehkw'1-ahodıu sìù Nòhtsì edaxàgole hot'e. Nòhtsì hanì eghàlaedaa sìù yeghqo sıghà anıwo hot'e.

22 Israel got'lı gıllı sìù godaa èniyah hołe ha gılwo, ekò Greece got'lı gıllı sìù wet' à gots'ıuzqo nàowoò xägeeta.

23 Hanıkò goxı sìù Zezì-Krı dechlet'aa k'e elaqwo ghıq gots'ede hot'e. Israel got'lı gık'èch'a ats'edı eyits'q Greece got'lı gıgha ezhıne k'èè gots'ede.

24 Hanıkò Nòhtsì sìù Israel got'lı eyits'q Greece got'lı göjhchıu sìù, Zezì-Krı wegodiù t'à Nòhtsì sìù nàtsoò wehòhızo xè sìù qoqzo hot'e gık'eezqo agejà.

25 Nòhtsì qoqzo-le ha nıdè dii nèk'e dq goguzqo nahk'e qoqzo hot'e, eyits'q Nòhtsì nàtso-le ha nıdè dq hazoqo nahk'e nàtso hot'e.

26 Sèot'lı, Nòhtsì naxıkayaıhti kwe dq dàhòt'lı aahlı llée sìù ghıq nàniahdè. Dii nèk'e dq ginàowoò k'èè naxıta gots'q dq lq goguzqo ts'edı ha dìi, dq lq k'aodée gıllı ts'edı ha dìi, eyits'q dq lq dq ahxee gots'q gıgohı lq ts'edı ha dìi.

27 Hanıkò Nòhtsì sìù dii nèk'e dq ginàowoò k'èè dq

goguzq-le lanii sì gòjhchì hot'e, dō goguzq-le lanii t'à dō goguzqo edeghq jìzhagüllì agole ha. Eyits'q dō nàgetso-le laòt'i t'à dō nàgetsoo edeghq jìzhagüllì agole ha.

28 Eyits'q dō t'asìi gül-le lanii, dii nèk'e ts'q dō godzagüllwhqo sì Nòhtsì gòjhchì hot'e. Hanu dō sì güt'a dō t'asìi aht'e edegeewqo sì Nòhtsì t'asìi gül-le agole ha.

29 Hanì-ldè dō wüzì Nòhtsì wenadaqà edeghq xàdahodì ha niile.

30 Nòhtsì wets'ihzò Zezì-Kri wexè aaht'e. Nòhtsì sì Zezì-Kri t'à gots'uzqo agòòlì, wet'òò ehkw'ii ats'ejà, wet'òò degai ts'üllì, eyits'q wet'òò welo while ts'ò edaxàts'eedè hot'e.

31 Eyit' à Nòhtsì Nıhtl'è k'e dii hanì dek'eèhtl'è: "Amì xàdahodì ha sì gots'q K'ào wo ghqo xàdahodì welè," dek'eèhtl'è.

2

1 Sèot'ü, t'akwełqo naxits'q nèehtla ekò yati wèdaat'ü t'à naxits'q goihde niile. Eyits'q Nòhtsì wegodiù naxits'q nèehzq ekò dii nèk'e gots'q dō goguzqo gik'èè k'ehoehza-le ülè.

2 Naxixè aht'e ekò Zezì-Kri wenqo t'asìi wüzì k'eehsq ha dehwhqo-le ülè. Zezì-Kri eyits'q dànì dechjet'aa k'e wediitsò, eyi zq wek'eehsq ha dehwhqo ahjà.

3 Dö nàtso-lea laht'e eyits'q dehjì xè sets'ehlı lanì naxits'q nèehtla ülè.

4 Godı nezüü t'à naxits'q gohde ekò wet' à gots'uzqo yati t'à naxits'q goihde-le ülè, hanıkò Yedayeh Nezüü nàhtsoò asìllà t'à naxinadqà eniyyah k'èè eghàlaehda ülè.

5 Eyit'à dii nek'e dō goguzqoò gìnàowoò ts'ihzò naxigha ehkw'i-ahodiì aahjà niile, hanikò Nòhtsì t'asìi wegha dii gòhkì-le sìi naxinadàqà eniyah hòèhtsì t'à naxigha ehkw'i-ahodì hot'e.

Yedàyeh Nezì wet'à gots'uzqo hot'e

6 Dō Nòhtsì k'ègeezaqoò sìi wet'à gots'uzqoò yatiù t'à gits'ò gots'ede hot'e. Eyi yati sìi dii nèè gots'ò dō goguzqoò eyits'ò k'aodée gülü sìi gigha wet'aa zà niile, ededì sìi gidihołè ts'ò giadé hot'e.

7 Nòhtsì wenàowoò gqozqoò sìi dō ts'ò wegho gots'ede hot'e, eyi sìi dō ts'ò deziù whezqò llè. Dii nèè hòèlì kwe gots'ò gogha whezqoò ayìllà llè, eyits'ò wet'à welo while ts'ò eniyah xè edaxàgozhe ha.

8 Dii nèk'e k'aodée gülü sìi gìniedì-le llè. Gìniedì nìdè gots'ò K'àowo eniyah wehòhzoò sìi dechjet'aa k'e elààgìlhwhì ha-le llè.

9 Nòhtsì Nìhtk'è k'e dii hanì dek'eèhtk'è:

"Dō Nòhtsì ghonegeetqoò sìi Nòhtsì ayì ts'atà godawhehlaa sìi dō wuzzì ya?ì while, eyits'ò dō wuzzì yuhkw'ò while, eyits'ò dō wuzzì yedaànlhwewo while," dek'eèhtk'è.

10 Hanikò dii sìi Nòhtsì-Gotà edets'ò Ìnì Degai wedahxà dii godì wek'ëts'eezqoò agòglà.

Yedàyeh Nezì t'asìi hazqoò yeniedì, eyits'ò Nòhtsì ts'qòhk'e t'asìi deziù whelaa sìi eyi kò yeniedì hot'e.

11 Dō wuzzì dō llè dànìwqoò sìi yek'ëezo niile, eyi dō wets'ò Ìnì zo yek'ëezo hot'e. Eyi xèht'ëè dō wuzzì Nòhtsì dànìwqoò sìi yek'ëezo niile, Nòhtsì wets'ò Ìnì Degai zo yek'ëezo hot'e.

12 Dii nèè gots'ò Ìnì goqhòt'ò niile, hanikò Nòhtsì edets'ò Ìnì Degai goqhàl?ò hot'e, eyits'ò Nòhtsì

t'asìù k'èxa-le ayìù goghàùqoò sìù wets'q Ìní Degañ t'à wenits'eedì agole ha.

¹³ Eyì weghoò gots'ede nìdè duù nèk'e gots'q wet'à gogùzqoò t'à gots'ede niile, hanikò Yedàyeh Nezìì yati hoghàgoëhtq t'à gots'ede hot'e. Yedàyeh Nezìì weyatìì ehkw'i t'à Nòhtsì ts'qòhk'e t'asìù ghø gots'ede hot'e.

¹⁴ Dø Yedàyeh Nezìì dø edaa sìù Nòhtsì wets'q Ìní gots'q t'asìù yeniedì niile. Eyì sìù wegħha ezhjnejne lanì, eyits'q yeniedì ha diì. Dø Yedàyeh Nezìì wets'q-èlì nìdè zo, Nòhtsì ts'qòhk'e t'asìù yeniedì hot'e.

¹⁵ Dø, Yedàyeh Nezìì wets'q-èlì sìù t'asìù hazqoò k'e ehkw'i xàyahti hot'e, hanikò ededì sìù dø wittini yesiniyaehți ha diì.

¹⁶ Duù hanì dek'eèhtl'è:
“Amìù gots'q K'àowo wìnì k'èhoezq t'à yegħha k'eyaeti ha?” dek'eèhtl'è.
Hanikò goxjì sìù Zezi-Kri wìnì gots'q-èlì hot'e.

3

Nòhtsì wekò lats'ut'e

¹ Sèot'ü, Yedàyeh Nezìì naxits'q-èlì lanì naxits'q gohde ha diì jle, hanikò duù nèk'e gots'q dø lanì nàniahdè k'èt naxits'q gohde jle, Zezi-Kri naxigha ehkw'i-ahodì ts'qòhk'e bebbia laaht'e jle t'à.

² Jlaà t'asìù dezħiù aahdè ha diì t'à, bò dezħiù lanu naxīgħàehdī-le jle, ejiet'ò lanì naxīgħàehdī jle. Duù kò t'asìù dezħi aahde ha naxīgħa jlaà while hot'e.

³ Jlaà duù nèk'e gots'q dø lanì nàniahdè. Elegħo ts'oxoahdī eyits'q elets'q nàyyahti nìdè, duù nèk'e gots'q dø gixxéahżi laaht'i. Dø Nòhtsì k'ègħeezq-le sìù gixxéahżi hot'e.

4 Naxı mòhdcaa du haahdi, “Sì Paul k'èè aht'l,” eyits'q mòhdcaa, “Sì Apollos k'èè aht'l.” Haahdi nìdè dø Nòhtsì k'ègeezq-le sì gixéht'eé k'echoahza hot'e.

5 Apollos eyits'q Paul, ayìi gülü ghø aahdi? Ekù Nòhtsì wecheekeè awìit'e. Nòhtsì naxits'q goihzà t'à naxigha ehw'l-ahodiì aahjà hot'e. Goxì lìak'aà Nòhtsì la goghàlq k'èè weghàlawida hot'e.

6 Sì dèè goyìi wet' à t'asìi dehshee nèehzø, Apollos tì yek'e ayìllà, hanikò Nòhtsì sìi dehsheè ayìllà hot'e.

7 Eyt' à dø dèè goyìi t'asìi nèyele, eyits'q dø tì yek'e ayehzìi sìi t'asìi gülü niile, hanikò Nòhtsì, t'asìi hazqø dehsheè ayehzìi ts'ihzø ededì zø wet' àazà hot'e.

8 Dø wet' à t'asìi dehshee dèè goyìi yelee, eyits'q dø tì yek'e ayehzìi sìi lìak'aà gilaà gighòt'q hot'e, eyits'q lìak'aà dànì edilaà ghàlagjìdà k'èxa t'asìi gighòt' à ha hot'e.

9 Nòhtsì wexè eghàlats'eedaa ats'üt'e, naxı sìi Nòhtsì wedèè k'e t'asìi dehshee laaht'e, eyits'q Nòhtsì wekò laaht'e.

10 Nòhtsì sets'q wedzeè sònìwø t'à la seghàlq: dø la k'èezqø lanì eghàlaehda t'à yìet'l'aà nìhtø, eyits'q dø eyìi-le yek'e kò gòhtsì. Hanikò dø gitaa't'eè dànì kò gogehtsìi sìi hotìi gioxehdi ha hot'e.

11 Hòt'a yìet'l'aà nìtøq sìi dø wìzìi yìet'l'aà eyìi-le nagohtsì ha niile, eyi yìet'l'aà nìtøq sìi Zezi-Kri hot'e.

12 Dø, eyi yìet'l'aà nìtøq wek'e sqòmibaekwo, sqòmiba degoo, sqòmbakweè, dechì hanì-le-ìdè tl'oh t'à yeka kò gòhtsìi nìdè,

13 dànì edilaà ghàlagjìdàa sìi nqode dzęè k'e

wek'èhoedzqò adle ha. Ayìù hòèhtsü sìù kò-dèk'òq t'à wek'èhoedzqò adle ha, kò t'à weèdzà ha, eyits'q wilaà k'è hoızı nıdè wek'èhoedzqò adle ha.

¹⁴ Ayìù hòèhtsü sìù wedıhòlı-le nıdè wek'èxa t'asıù nezü weghöt'ha.

¹⁵ Ekò ayìù hòèhtsü sìù wek'enik'q nıdè eyı weghö wedıhöle ha. Ededı t'aa edaxàeda ha, hanıkò kòwoò nıdà xàkwıehsaà lade ha.

¹⁶ Naxı sìù Nòhtsı wekò laaht'e, eyits'q Nòhtsı wets'q ınì Degai naxıdzeè yìù nàdè hot'e wek'eahsö-le nì?

¹⁷ Dö Nòhtsı wekò yedihohtsı nıdè Nòhtsı yedihohtsı ha. Nòhtsı wekò degai hot'e, naxı sìù eyı Nòhtsı wekò laaht'e.

¹⁸ Dàni nànahdè t'à edeghoyaahzà sòq. Dö du nèè gots'q nàowo k'èè gohsö edeewö nıdè, ezhıne ladıidle, hanı-ıdè sìù gqozqò ade ha.

¹⁹ Du nèk'e gots'q dö ayıı gıgħa gqozq hot'e sìù Nòhtsı wegha ezhıne hot'e. Du hanı dek'eèhtl'è, "Dö gogızqo edegeewö xè eleghøyageezaa k'èè k'ehogezaa sìù Nòhtsı għnàwoò t'à gok'èchiitla lagħażżejj hot'e," dek'eèhtl'è.

²⁰ Eyits'q k'achlı du hanı dek'eèhtl'è, "Dö gots'ıżqo edegeewöq sìù għnàwoò wet'āazza niile, gots'q K'āowo yek'eezq hot'e," dek'eèhtl'è.

²¹ Eyit' à k'achlı dö ghø xàdahoahdī-le! T'asıù hazqo naxigha hot'e.

²² Paul, Apollos eyits'q Peter naxigha agħiġt'e, eyits'q du nèè, ts'eedaa, elāats'ewi, du goxè hò?q, ġidaà goxè hò?q, eyi hazqo naxigha hot'e,

²³ eyits'q naxı Zezi-Krı wets'q aaht'e; eyits'q Zezi-Krı, Nòhtsı wets'q hot'e.

4

Zezì-Kri wecheekeeèdee

¹ Eyit'à dø Zezì-Kri wecheekeeè ats'üt'e k'èè gogıhtà welì, eyits'q Nòhtsì ts'qòhk'e t'asìù deziù whelaa sìù wek'ëts'eezq ats'üt'e, goglıhwhq welì.

² Dø t'asìù gitl'aà whezqo agiidlàa sìù t'aats'qo git' à nezjù eghàlageeda ha hot'e.

³ Naxì sesinìyaahì, hanì-le-ıdè nàyaetii-kò dø sesinìyagehtii sìù segha wet'aaazà niile, sì kò edesinìyaahì niile.

⁴ Ekø-le hòwhihtsì niile, sìù t' à wek'ëehsq, hanikò hanì ededaànìhwho t' à holjù hòwhihtsì while dehsjù-ahsì-le. Gots'q K'ào wo ededì zq sesinìyaahì ha hot'e.

⁵ Eyit'à eyi nèhòkw'ì kwe t'asìù wesinìyaahì-le, hanikò gots'q K'ào wo niiltà ts'q naahqì. Togoòtl'òo t' à t'asìù deziù whelaa sìù wègaat'jì ayele ha, eyits'q dø dàgjwø t' à k'ehogjuraa sìù wek'èedzqo ayele ha. Eyi dzéè k'e nìdè dàni godzeè t' à ehkw'ì nànits'edèe sìù k'èè Nòhtsì goghq sighà adì ha.

⁶ Sèot'jì, eyi hazqo weghq naxits'q eehtl'èe sìù sì edeghq eyits'q Apollos weghq gohde aehsì. Edeghq aehsì sìù xàè naxigha aehsì hot'e. Hanì-ıdè goxì got' à dñi yati dàhodìì-ahodìì sìù wek'ëahsq ha, "Ayìì dek'ëehtl'èe sìù wezqo hoahtsì-le," dek'ëehtl'è. Eyi yati k'èè aaht'jì nìdè dø jle denahk'e wet'aaazà dahwhq t' à weghq xàdahoahdì ha niile.

⁷ Amì dø nahk'e aaht'èè anaxjìllà? T'asìù naxits'q sìù naxighòt'q hot'e. T'asìù naxighòt'q nìdè dàníghq t'asìù naxighòt'q-le lanì xàdahoahdì?

⁸ Hòt'a t'asìù hazqo naxits'q dahwhq nì? Naxì hòt'a dø ahxee wheahk'ì dahwhq nì? Godë kò

k'àowocho wheahħi dawħħo ni? Xàè k'àowocho wheahħi n̄idè deħħħo, hanì-żidè goxj naxix ħe k'àowocho ts'illu ha!

9 Wegħo nànīħwho n̄idè goxj Nòhts i wecheekeede ħe ts'illu sì nqode ts'ò ts'eħħkw'e lan i agħolà. Sqnats edde k'è dō għinadqà gowe ħol ħa gosinnyati lagħol-là. T'aslu hazqo ħoġi l-ġewwa tħalli k'għadha.

10 Goxj sì Zezì-Kri wegha eż-żien ats'ju t'għix għażiex k'għadha. Goxj sì nāt'so-le, hanikò naxx sì nāħħo. Goxj sì dō għo għażiex tħalli k'għadha.

11 Dù ts'ò bò dē ts'eħħkw'e xej tħalli għażiex k'għadha. Goħiex qots'ia t'ċċi tħalli k'għadha. Goxj sì dō għo għażiex tħalli k'għadha.

12 Goiħ t'ħalli k'għadha. Dō għo għażiex tħalli k'għadha. Goxj sì dō għo għażiex tħalli k'għadha.

13 Dō yati jui t'ħalli k'għadha. Goxj sì dō għo għażiex tħalli k'għadha. Goxj sì dō għo għażiex tħalli k'għadha.

14 Edegho jizzhaahħi ha naxixs'ò eeħt l-ek'et ħa neżju għiex tħalli k'għadha. Goxj sì dō għo għażiex tħalli k'għadha.

15 Zezì-Kri wedahx à dō l-ġo naxix k'ègedi sogni kò naxit à l-ġo għo nū. Godi neżju naxixs'ò nneħha ts'ihha Zezì-Kri wedahx à naxit à whiħħi hox'e.

16 Eyit' à hoti sex-żebha, dehsi naxix għon-nadha.

17 Eyit' à Timothy naxixs'ò weħħra ha hox'e. Seza lan i weghħoneeħt, għo għażiex tħalli k'għadha. Dàni Zezì-Kri weghha ehdaa sì naxixs'ò hadi ha.

Kòta hazoq Nòhtsì wecheekeeè dàni hoghàgeehtqò sì t'aats'qò hanì ehda hot'e.

¹⁸ Naxita gots'q dò mòhdaa naxits'ahtlà ha-le sònì gùwqò t'à sìù xàhogedì agejà.

¹⁹ Hanikò gots'q K'àowo haniwq nìdè whaà-le-t'iì naxits'ahtlà ha hot'e. Ekiyyè k'e nìdè eyi dò ayì ghø xàdahogedì sìù wegòhjà ha. Eyi zqò-le, ayì dahxà nàgetsoo sìù wegòhjà ha hot'e.

²⁰ Nòhtsì wenàowoò sìù yati t'à zq wehòhq nìle, hanikò Nòhtsì wets'q eniyyah nàtsoo t'à wehòhq hot'e.

²¹ Naxits'q dàni eghàlaehda ha seahwhq? Naxits'ahtlà nìdè naxeehkwa ha seahwhq nì? Hanì-le-ìdè naxighqoneehtq xè naxits'q sedzeè nezì ha dahwhq?

5

Amì hołu nàowoò k'èè edaa sìù naxita gots'q xàweahjà

¹ Naxita dò hołu k'èè elek'alagedè ghø ts'ììkw'o. Hołu hanu sìù dò Nòhtsì k'ègeezq-le kò gità hagòjà ghø ts'ììkw'o while. Naxita ts'q dò jlè edetà ts'èkeè xè nàdè gedì hot'e.

² Eyit'à dàni xàhoahdì welì? Eyi ghø naxidzeè nànìltì ha jlè, eyi dò hanì eghàlajdàa sìù naxita gots'q xàweahjà ha jlè.

³ Sì naxita whihda-le sònì kò sìnì t'à naxixè whihda hot'e. Eyi dò hanì hołu hòèhtsì sìù eyi whihda lanì hot'a wesinìyahti hot'e.

⁴ Zezì wiżi dahxà ląqà niyahde nìdè, eyits'q sìnì t'à naxixè whihda nìdè, eyits'q Zezì wets'q Ȑnì Degaı naxik'e at'lì nìdè,

5 eyi dō sìi wehlı̄i t'l'aàweahṭè, hanı̄-ıdè wenàowołlı̄ sìi wedihołè ha, eyits'q̄ gots'q̄ K'àowo niitłaa dzęę k'e nıdè wedąązhı̄ edaxäeda ha.

6 Edegho xàdahoahdıl̄ sìi nezı̄ nıile. Łet'ea ło-lea kò łetsjéhdı̄ hazq̄ ta ts'q̄ at'ı̄ hot'e, wek'eahs̄ ne sónaà?

7 Eyi łet'ea wezq̄ sìi wedę aahłe, hanı̄-ıdè łetsjéhdı̄ wegòò łet'ea wedę hòèłlı̄ laah'te ha, hotı̄ eyi laah'te ne t'ā. Dzedeē Passover k'e Nòhtsı̄ gha sahzq̄a ełaągjihwhoo sìi Zezi-Krı̄ hot'e, eyi sìi weniahdı̄ welli.

8 Eyit'ā eyi dzedeē wek'ëts'ıidı̄. Łet'ea wezq̄a wedę ats'ıile, eyi sìi gonàowołlı̄ wedę ats'ehq̄i lanı̄ hot'e. Hanı̄-ıdè łet'ea dę elexè łet'ë ghø shëts'ıuzhe, eyi sìi godzeè nezı̄ xè elts'q̄ ehkw'i ts'eeda lanı̄ hot'e.

9 T'akwe naxıts'q̄ ııhtł'ëe ekò naxıta gots'q̄ dō hołlı̄ k'ëę elek'alagedée sìi naxıxè agıut'ı̄-le naxëehsı̄ jłe.

10 Dı̄ nèk'e gots'q̄ dō hołlı̄ k'ëę elek'alagedée hanı̄, egedı̄-le-dq̄o hanı̄, elegehøyageeżàa-dq̄o hanı̄, eyits'q̄ nòhtsı̄a hòèłlı̄ ts'q̄ yagehti dōq̄, hanı̄ sìi agëehsı̄ nıile. Hanı̄ dō agëehsı̄ nıdè dı̄ nèè gots'q̄o aahde zo t'ā ha.

11 Dō mòhdcaa naxıxè Nòhtsı̄ wecheekeè ats'ııt'e edègeedı̄ sìi eyi ghø naxıts'q̄ eehtł'ë. Hanikò hołlı̄ k'ëę elek'alagede nıdè, egedı̄-le nıdè, nòhtsı̄a hòèłlı̄ ts'q̄ yagehti nıdè, dō gızı̄ jı̄ gehtsı̄ nıdè, t'aats'q̄o gedq̄ nıdè, sq̄omb̄a gha dō ghøyageeżà nıdè, gixë aaht'ı̄-le, eyits'q̄ gixë shèahzhe ha nıile.

12 Dō, Nòhtsı̄ wecheekeè agıut'ë-le sìi sì gısınıyahtı̄ ha sıjı̄di nıile. Dō Nòhtsı̄ wecheekeè goxè aget'ı̄ sìi naxı̄ gısınıyahtı̄ ha hot'e.

13 Dq Nòhtsì wecheekeè agüt'e-le sì Nòhtsì gosinìyaehти ha hot'e. Dek'eéhtl'è k'èè: "Eyi dq wejìi sì naxita gots'q xàgiahzà," dek'eéhtl'è.

6

Nòhtsì wets'q dq elegehò nàyaetì alegeh?!

1 Naxita gots'q dq elek'e nìdahogeezà nìdè dànìghò dø-sinìyaehти-dqò Nòhtsì wecheekeè elì-le sì ts'q aget'ı. Hanì ekø-le eghàlageeedaa ts'aggeejl-le nì? Nòhtsì wets'q dø ts'q aget'ı gá gosinìyaglihti welli.

2 Nòhtsì wets'q degai gülü sì du nèk'e gots'q dø gosinìyagehti ha hot'e, wek'eahsq-le nì? Hanì hòzq ha nìdè, naxita t'asìi wet'aażà-lea sì wesinìyaahти ha naxigha dii niile.

3 Yak'eet'jì gisiniyats'ehti ha wek'eahsq-le nì? Hanì hòzq ha nìdè du nèk'egota dàgot'ı sì denahk'e wesinìyats'ehti ha hot'e!

4 Eyt' à t'asìi wet'aażà-le ghø elek'e nìdahogeezà nìdè, dø jħè gosinìyaehти aweahħle. Naxita dø t'asìi deè elì-le sì eyi weahchi ha dii-le!

5 Edeghø jżzaahħi ha, hanì naxits'q gohde. Naxita dø gosinìyaehти ha dø qoqzqoq għoħħi-le nì?

6 Hanikò elegehò nàyaetì aħħaħħi. Dq għiġha ehkw'i-ahodi-le ġinadqà hanì k'ehoħażza!

7 Hanì elegehò nàyaetì aħħaħħi sì weghħàà nàowu ehkw'ni k'èè aahda ts'qoħħk'e hot'a naxighqènqoq wek'ēħoedzqo hot'e. Ekø-le naxits'q eghħalaedà eyits'q naxighqoħaħożżo kò eyi denahk'e neżi hot'e.

8 Hanikò haħħaħħi t' à xàe naxèot'l għiġi sì għiġoħyaħħza xè għits'q ekø-le eghħalaahda hot'e.

9 Dq wejji sì Nòhtsì Wenàowoħ k'èè hòzqo sì għiġħaħħot' à ha niile wek'eahsq-le nì? Edeghħoħyaħħza

sòq. Dq edezhjj t'à hołlı k'alagedèe, dq nòhtsią hòèlļi ts'q yagehtii, dq elexè hołlı hogehtsü, sqomb'a k'ëxa dözhii et'iì elexè aget'ii, eyits'q dözhii hołlı k'ëè elek'alagedèe,

¹⁰ eggeeżiż-dq, t'asii gha egedi-le-dq, t'aats'q geħħdee dq, dq guži jiġi gehtsü dq, sqomb'a għa dq ghoyageżza dq, hanii dq hazqo sì Nòhtsi Wenàowoo k'ëè hò?qo sì għixek hò?q ha niile.

¹¹ Inèq naxxi mħħada hanii dq yāahħi jle. Hanikò Zezì-Kri wedahxà eyits'q Nòhtsi wets'q Inni Degai t'à naxihołļi k'enaatso, degai anaxiidlà, eyits'q ehkw'i anaxiidlà jle.

Hołlı k'ëè elek'alaahdèe ch'à edek'èahdi

¹² “T'asii hazqo gogħa wets'æt'q niile,” dahħħo sóni kò, t'asii hazqo gogħa neżi niile. “T'asii hazqo gogħa wets'æt'q niile,” sóni kò t'asii wjizzini gots'q k'äowo ats'ūħħo ha-le.

¹³ “Bò sì gobò għa hòelļ, eyits'q gobò sì bò għa hòelļ,” haahdī ha tahkò, hanikò Nòhtsi eyi nake sì yedħoħħoħt si ha hot'e. Gozhjj wet'à hołļi k'ëè elek'alats'ed ġħad għa hòelļ niile, hanikò gots'q K'äowo gozhjj ts'q k'äowo ne t'à wegha wet'à-ats'et'l ha hòelļ hot'e.

¹⁴ Nòhtsi t'asii wegha dìi-le t'à gots'q K'äowo naidà ayiħħla, goxix sì nats'idà agole ha hot'e.

¹⁵ Naxiżħjj sì Zezì-Kri wets'q hot'e wek'èahsq-le ni? Eyit'ā gozhjj Zezì wets'q ne sì ts'èkoju t'à whetji ats'ele ha ni? Jle, hats'et'l ha honàedni niile!

¹⁶ Dq, ts'èkoju t'à whetji sì yexx-e jle zq lan iż-żgħiż at'hot'e wek'èahsq-le ni? Nòhtsi Niħħt'l-e k'e dui han i-dek'eħħt l-e, “Eyi nake geet'èe sì għażżejj jle lade ha hot'e,” dek'eħħt l-e.

17 Hanìkò amì gots'ò K'àowo xè at'ùù sì wets'ò Ìnì t'à yexè ùlè zq lade ha.

18 Eyit'à hołlı k'èè ełek'alaahdèe ch'à edek'èahdì. Dö hołlı eyiì-le hohtsì sì edezhìì t'à hołlı hohtsì at'i niile, hanìkò amì hołlı k'èè ełek'alagedèe sì edezhìì t'à hołlı hogehtsì hot'e.

19 Naxızhìì sì Yedàyeh Nezüù wekò lanì hot'e wek'èahsq-le nì? Ededì sì naxidzeè yìù nàdè hot'e, ededì sì Nòhtsì naxıghayüùqo hot'e. Eyit'à naxızhìì sì xàè naxıts'ò niile.

20 T'asìù deè t'à nàgoèdì hot'e. Eyit'à naxızhìì t'à Nòhtsì ts'ò nezüù aahda.

7

Dànì elexè hots'et'i

1 T'asìù ghø sets'ò aahtl'è ùlè sì wek'e naxıts'ò xayahti ha. Dö honìda-le kò nezì hot'e.

2 Hanìkò diù dö ìo hołlı k'èè ełek'aladèe t'à dözhìì gitaaıt'eè xàè git's'èkeè gòhłì nìdè nezì hot'e, eyıts'ò ts'èko sì gitaaıt'eè xàè gitqo gòhłì nìdè nezì hot'e.

3 Dözhìì hotet'ùù sì edets'èkeè ghàditè ha hot'e, eyıts'ò ts'èko hoet'ùù sì ededqo ghàditè ha hot'e.

4 Ts'èko hoet'ùù sì wezhìì ededì zq wets'ò niile, wedoqo sì wets'ò hot'e. Eyı xèht'eè dözhìì hoet'ùù wezhìì sì ededì zq wets'ò niile, wets'èkeè sì wets'ò hot'e.

5 İlah naxınì k'èè lenqosù elets'ò ịle dahdi-le. İlah hanì ha dahwhø nìdè whatsqo Nòhtsì ts'ò xayahti ha gòzqo aahle gha welè, hanìkò whaà-lea gots'ò zq aaht'ı. Eyı tl'axqo-ıdè elets'ò anaahde, naxınì nàtso-le t'à wehłlı naxeèhdzà ha sònì.

6 Hots'et'ı gha nàowo naxighàeh?o dehsjj-aehsì-le, hanikò dìi hanì høaht'ı ha dìi-le dehsjj-aehsì.

7 Dø hazqø sexéh'eè geeda nìdè dehwhø. Hanikò Nøhtsì sìi dø hazqø gitaa't'eè t'asìi eladju goghà?o hot'e. Dø ɻè hoet'ı ha weghàhòt'ø, eyits'ø dø eyiì-le t'asìi eladju weghàhòt'ø hot'e.

8 Dø hoget'ı-le eyits'ø ts'èko gidozhìì while sìi git's'ø dìi haehsì ha dehwhø: Sì hoeht'ı-le k'èè hoget'ı-le nìdè gigha nezì hot'e.

9 Hanikò gigha wèhoedi-le nìdè honigüdè kò t'asanìle. Sìi eleguwø nìdè honigedè gigha denahk'e nezì hot'e.

10 Dø hoget'ıì sìi dìi nàowo gighàeh?à ha, (sì seyatì niile, hanikò gots'ø K'àowo weyatì ne): Ts'èko hoet'ıì sìi ededqø ts'qø xàetla ha-le.

11 Hanikò ededqø ts'qø xàèhtla nìdè eyiì-le døzhìì xè hoet'ı ha-le, hanì-le-ıdè ededoqø xè siinagole ha. Eyits'ø døzhìì sìi edets'èkeè ɻøede ha-le.

12 Eyits'ø dø eyiì-le sìi hazqø git's'ø dìi haehsì ha, (dìi sìi seyatì ne, gots'ø K'àowo weyatì niile): Naxita gots'ø amìi wets'èkeè wegħa ehkw'1-ahod1-le nìdè, hanikò ɻaà ededqø xè nàdè ha nìwø nìdè, eyi døzhìì sìi edets'èkeè ɻøede ha-le.

13 Eyits'ø ts'èko sìi wedqø wegħa ehkw'1-ahod1-le, hanikò ɻaà edets'èkeè xè nàdè ha nìwø nìdè, eyi ts'èko sìi ededqø ɻøede ha-le.

14 Døzhìì wegħa ehkw'1-ahod1-le sìi wets'èkeè ts'ih?ø dega1 eli għa wiġtā hot'e. Eyits'ø ts'èko wegħa ehkw'1-ahod1-le sìi wedqø ts'ih?ø dega1 eli għa wiġtā hot'e. Hanì-le-ıdè naxixa dega1 agħiġt'e ha-le ɻè, hanikò dìi dega1 agħiġt'e.

15 Hanìkò dō wegha ehkw'i-ahodí-le sìù naxıts'qò xàetla ha nıwò nıdè hadeè aweahle. Hagòjà nıdè dɔzhì wegha ehkw'i-ahodí sìù edets'èkeè xè nàdè-le kò, eyıts'q ts'eko wegha ehkw'i-ahodí sìù ededqò xè nàdè-le kò. Nòhtsì sìù ts'èwhì ts'eeda gha gòjhchì hot'e.

16 Nı dō ts'èkeè nelü sìù nedqò edaxàwlıhtè ha hotiù wek'èızq nıile. Nı ts'eko wedqò nelü sìù nets'èkeè edaxàwlıhtè ha hotiù wek'èızq nıile.

17 Dō hazqò gots'q K'àowo edıjì nègòqlaa sìù ekq geèhk'w'e ha hot'e, eyıts'q Nòhtsì ayıì ts'q gokayaıhtı sìù hagiule. Nòhtsì wecheekeeè kòta hazqò nàgedée sìù eyı nàowo gıts'q haehsì.

18 Dō, Nòhtsì yekayaıhtı kwe Moses wenàowoò k'èè hòt'a wekwò nàat'a ılè nıdè eladıjì awede-le. Dō, Nòhtsì yekayaıhtı kwe wekwò nàat'a-le nıdè wekwò nàt'à adıule-le.

19 Dō wekwò nàt'àa, dō wekwò nàt'à-le, eyı Nòhtsì wegha wet'aaazà nıile. Nòhtsì wenàowoò k'ëts'edì eyı t'aa sìù wet'aaazà hot'e.

20 Eyıt'à dō hazqò Nòhtsì gokayaıhtı ekò edıjì geèhk'w'e ıllee sìù ekq et'ıì geèhk'w'e kò.

21 Nòhtsì naxıkayaıhtı ekò dō naxıts'q k'àowo ılè nıdè, wet'à naxıgha gots'eedi welè-le, hanìkò edets'q k'aehwho ha naxıgha hòzq nıdè haahde.

22 Dō Nòhtsì yekayaıhtı kwe wets'q k'àowo gòhlı nıdè gots'q K'àowo Zezi gha edets'q k'àowo elıjì ajà hot'e. Eyı xéh't'eè dō Nòhtsì yekayaıhtı ekò edets'q k'àowo elı ıllee sìù Zezi-Krı yet's'q K'àowo elıjì ajà hot'e.

23 T'asıù deè t'à nàanaxèdì hot'e, eyıt'à dō naxıts'q k'àowo gıllıjì adeahle-le.

24 Sèot'ı, naxı hazqò Nòhtsì wek'èè aahda ha

hot'e eyits'q dàni Nòhtsì naxixè hò?qo ayìllàa sì k'èè aahda.

²⁵ Ekò ts'èko hogiat'ì while sì gigho gots'q K'ào wo t'asasèhdì-le, hanikò Nòhtsì wesoniwo t'à ehkw'i eghàlaehda k'èè sì dàahwhqo sì yati naxighàehrà ha:

²⁶ Dì goxè hoìla k'ehokw'o ts'ihrà honìahdè-le kò nezì hot'e dehwhqo.

²⁷ Dòzhì, hoah'tì nìdè naxits'èkeè ɔ̀weahdè-le. Hoah'tì-le nìdè ts'èko hak'èahta-le.

²⁸ Hanikò hoah'tì nìdè hołì hòwhàahtsì niile, eyits'q ts'èko hoat'ì while sì honìdza nìdè hołì hòehtsì niile. Hanikò amì honìgedèe sì dì nèk'e gixè hoìla ɬo ha hot'e, eyi hoìla naxits'q ha dehwhqo niile.

²⁹ Sèot'ì, whaà-lea gots'q zq ts'eeda dehsìi-aehsì. Jø gots'q ɿdaà dø gits'èkeè gòhłì sì gits'èkeè gòhłì-le lanì giidà,

³⁰ dø ts'qògìuwqo sì ts'qògìuwqo-le lagut'è, dø sigeèt'ì sì sigeèt'ì-le lagut'è, dø t'asì nàgeehdì sì xàè gits'q niile lagut'è.

³¹ Dø dì nèk'e gots'q t'asì t'à-aget'ì sì glgha wet'àazà-le lagut'è. Dì nèk'e dì dàni hò?qo sì whaà-le-t'ì while agode ha t'à, hanì aahda.

³² Eyit'a t'asì wuzì gho nàniahdè ha dehwhqo-le. Dòzhì hoet'ì-le sì Nòhtsì wenàowoò zq gho nànìwo hot'e. Dàni Nòhtsì wìnà hohtsì ha sì yedaàniwo hot'e.

³³ Hanikò dòzhì hoet'ì sì dì nèk'e t'asì ɬo gho nànìwo, eyits'q dàni edets'èkeè wìnà hohtsì ha sì yedaàniwo hot'e,

³⁴ eyit'a wìnì elets'qo ts'eht'ì lanì. Ts'èko høgeet'ì-le eyits'q t'eeekogòò gùlì sì gots'q K'ào wo wenàowoò

zq daànígewo hot'e. Ts'èko hanuù sìù edezhìjì eyits'q edìnì t'à Nòhtsì ghàditj hot'e. Hanikò ts'èko hot'ñjì sìù duù nèk'e t'asù lq ghø nànìwo eyits'q edàni ededqø wñà hohtsì ha sìù ghø nànìwo hot'e.

³⁵ Naxigha hoezhì ahle ha dehwhø t'à duù hanì naxits'q gohde niile, hanikò naxixè sìghà hò?ø ha welè dehwhø. Ehkw'i aahda ha, eyits'q naxinì nàtso xè Nòhtsì zq gha eghàlaahda ha naxeehwhø t'à aehsì.

³⁶ Døzhì ts'èkogòò xè honìda ha yeekèe sìù ts'q nezjì k'echoza-le lat'ñ nñdè, eyits'q eyi ts'èko weghoò lq adaade xè døzhì yexè honìda ha niwø nñdè t'asanìle. Eyi dø sìù hoħlì hohtsì niile, eyit'a yexè honìda ha t'asanìle.

³⁷ Hanikò døzhì honìda ha-le k'èè edìnì whehtsì nñdè, eyits'q edìnì ts'q k'ào wo nñdè, eyits'q t'ækogòò aakee sìù xè honìda ha-le k'èè edìnì whehtsì nñdè, hanuù døzhì sì ehkw'i at'ñ hot'e.

³⁸ Eyit'a døzhì ts'èkogòò aakee sìù xè honìdza nñdè ehkw'i at'ñ hot'e, hanikò døzhì ts'èkogòò aakee sìù xè honìdza-le nñdè eyi sìù denahk'e ehkw'i at'ñ hot'e.

³⁹ Ts'èko wedqø elàawì gots'q wets'q dawhetlì lanì hot'e. Hanikò wedqø elàjwo nñdè eyiì-le døzhì xè honòqda ha niwø nñdè edets'q k'ào wo. Hanikò eyi døzhì sìù Nòhtsì wets'q dø elì ha hot'e.

⁴⁰ Sì anqhwø nñdè eyi ts'èko honìdza-le kò denahk'e wñà ha hot'e. Sì sì Nòhtsì wets'q Ìnì Degai sets'q-èlì dehwhø t'à aehsì hot'e.

8

Nòhtsì hòèlì ts'q bò k'æk'q

1 Bò nòhts1 hòèl1 ghàgeedui sì wegho dui hanaxèehs1 ha: T'asìu lq k'ëts'eezq ts'jw1 hot'e, hanikò t'asìu lq k'ëts'eezq njdè wet'à xàhots'edì ats'et'l. Ekò elegehqnets'eètq njdè wet'à nàts'etsoò alets'ehz1.

2 Dq t'asìu lq k'ëezq edeewqo sì ayì k'ëezq ha jlèe sì llaà yek'ëezq niile.

3 Hanikò dq Nòhts1 ghoneètqo sì Nòhts1 eyi dq k'ëezq hot'e.

4 Eyit'à bò nòhts1 hòèl1 ghàgeedi wegho dui haehs1 ha: Dui nèk'e nòhts1 hòèl1 sì t'asìu wjz1 gha ità niile, Nòhts1 jlè zq gòhk1 wek'ëts'eezq hot'e.

5 Yak'e hanì-le-ídè dui nèk'e nòhts1 lq gòhk1 gedì t'j1t'e, ("nòhts1") lq eyits'q "k'aodèe" lq gòhk1 sì ehkw'i agedì hot'e),

6 hanikò goxì gogha sì Nòhts1 jlè zq gòhk1, eyi sì Nòhts1-Gotà hot'e. Ededì t'asìu hazqo whehts1 eyits'q ededì wegha ts'eeda hot'e. Eyits'q gots'q K'àowo jlè zq gòhk1, eyi sì Zezi-Kri hot'e. Ededì wet'qo t'asìu hazqo hòèl1, eyits'q wet'à ts'eeda hot'e.

7 Hanikò eyi sì dq hazqo degħàà gik'ëezq niile. Dq mòhdāa īnèq nòhts1 hòèl1 ghò hotl'o agūw1 jlè t'à bò hanu shègezhe njdè nòhts1 hòèl1 ghàraadì ne għiaw1 ha. Gini nàtso-le t'à ekq-le nànigedè xè ekq-le eghàlagħidà għiaw1 ha.

8 Hanikò bò t'à Nòhts1 ts'q ats'ede ha niile. Bò hanu ts'edè-le njdè deżqo neżi-le ats'ede ha niile, ekò bò ts'edè njdè wet'à denahk'e neżiżż ats'ede ha niile.

9 Eyit'à edexoahdī, bò hanu aahdè naxigha t'asìu niile kò, naxèot'l wni nàtso-le sì naxit'à ekq-le awede sòq.

10 Eyı wek'èahsq t'à nòhtsì hòèlìi wekò gocho goyìi shèahzhe ha sònì. Hanikò dò bò nòhtsì hòèlìi ghàgeedì ghø shètìi sìi ekq-le hot'e niwø xè ekq naxiazi nìdè, ededì sì bò hanii ghø shètìi ade ha sònì.

11 Eyı göet'ı wìnì nàtso-le sìi Zezì-Krì yegha elàjwo kò, ayìi k'èahsq t'à wedihoahtsì hot'e.

12 Hanì göet'ı k'èch'a hołlıi hoahtsì xè gìnì tsìahwhì nìdè, Zezì wek'èch'a hołlıi hoahtsì hot'e.

13 Eyit' à ayìi ghø shèhtìi sìi wet' à sèot'ı hołlıi hohtsìi awehzi nìdè, k'achì bò wùzìi ghø shèhtì ha-le, hanì-ıdè hołlıi hohtsìi awehzi ha-le.

9

Nòhtsì wecheekeèdeè dànì gighàhòt'q

1 Sì xàè edets'ò k'aeħħwho-le nì? Sì Zezì wecheekeèdeè aht'e-le nì? Sì xàè gots'ò K'àowo Zezì weehzi-le nì? Gots'ò K'àowo wegħha naxita eghàlaehda t'à naxigha ehkw'1-ahodii aahjà hot'e.

2 Dò eyiù-le għiġha Nòhtsì wecheekeèdeè aht'e-le sònì kò, naxigha sìi xàè Nòhtsì wecheekeèdeè aht'e. Sì set' à naxigha ehkw'1-ahodii aahjà t'à, gots'ò K'àowo wecheekeèdeè aht'e għa sek'ēhoedzq hot'e.

3 Dò segho nàyagehtu sìi għits'ò dlu haħsju edek'edaehdi ha dlu-le:

4 Wegħo shèts'ezhee eyiħs' q t'asìi ts'edqo sìi goxj sì gogħha nūle nì?

5 Zezì wecheekeèdeè eyiù-le, gots'ò K'àowo weħiķe, eyiħs' q Peter, gixxeh't eè gots' ċeċċe għiġha ehkw'1-ahodii sìi edex ġe aget's ele ha għogħàhòt' q-le nì?

6 Hanì-le-ıdè asjji Barnabas eyiħs' q sì zq wet' à ts'eeda għa hòt'l o eghħalad luha ha hot'e nì?

⁷ Dq eghoq-dqo elu sì edets' à zeehdì nuile. Dq jiechochju k'èdù elu sì yets' q jiecho edè ha dìi-le. Dq sahzqa k'èdù elu sì yets' q ejet' o edo ha dìi-le.

⁸ Dq dàni nànigedè ghàà zq aehsì nuile. Moses wenàowoò kò eyi wexéht'eè dek'eèhtl'e.

⁹ Moses wenàowoò k'e dui hanì dek'eèhtl'e: "Naxits' q ejie tl'olà tatsqyeèhze nìdè wewà nadaahzà-le," dek'eèhtl'e. Nòhtsì sì ejie ghø nànwo t'à adì nuile.

¹⁰ Nòhtsì hadu sì hotu gogha godeè-adì hot'e. Dq jlè dèe k'e t'asì dehshee gha dèe k'e siigohzi hot'e, eyits' q dø eyi-le sì ejie tl'olà k'e k'edaà ayehzi hot'e. Eyi iłah haget'ju sì t'asì dehshee wets' q t'asì xahogehwhi ha gvwq t'à aget'j.

¹¹ Eyi xèht'eè lanì t'asì nezju naxidzeè yì nèts'ju la hot'e, eyit'a naxidzeè yì ayì diidì ajà ts'ihzò t'asì wet'a ts'eedaa goghàahdi ha-le nì?

¹² Dq eyi-le t'asì t'à gits' àahdi ha gighàhòt' q nìdè, goxì gınahk'e gots' àahdi ha-le nì?

Goxì sì gots' àahdi ha goghàhòt' q jlè, hanikò naxits' q t'asì ts'juwq-le jlè. Jle, hoila xè ts'eedaa kò ts'juwq, Zezi-Kri wegodi nezju t'asì wjuzi t'à wehoeza ha ts'juwq-le.

¹³ Nòhtsìkò-gocco goyì eghàlageedaa sì Nòhtsìkò gots' q t'asì ghø shègezhe hot'e, wek'eahsq-le nì? Yahtu kwe-ladà k'e t'asì Nòhtsì ts' q k'eggeehk' q sì wets' q dø xè givàhodì hot'e, wek'eahsq-le nì?

¹⁴ Eyi xèht'eè lanì gots' q K' àowo gogha nàowo whehtsì hot'e, dø godì nezju t'à dø ts' q gogede k'èxa git' à edaa gighòzhe ha hot'e, hadi.

¹⁵ Hanikò sì ayì seghàhòt' à ha jlè sì wedè kò dehwhø. Edahxø t'asì seghàahle ha dehwhø t'à dui

hanì naxits'ò ehtk'è niile. T'asìù k'èxa-le godì nezju t'à naxits'ò gohdee sìù weghq xàdahohdi ha dìì-le. Eyi sìù dò seghq yìlhchì nìdè bò dè elaihwho kò segha denahk'e nezj hot'e.

16 Hanikò godì nezju t'à dò hogħàehtq nìdè edegħq xàdahohdi ha dìì. Godì nezju t'à dò hogħàehtq eyi zq segha hò? hot'e. Godì nezju t'à dò ts'ò gohde-le nìdè segha hoila ha hot'e!

17 Si xàè haehwhq t'à eyi la weghħalaehda nìdè, wek'èxa t'asìù seghot'ha ille. Ekò Nòhtsì eyi la seghà! qo ayjìllà nìdè ekù sīlaà weghħalaehda aht'!

18 Eyit'a wek'èxa ayi seghot'ha? Dui zq k'èxa aht': Godì nezju t'à dò ts'ò gohde nìdè t'asìù k'èxa-le yati għgħàejxha hot'e. Godì nezju t'à gohde k'èxa t'asìù seghot'ha hò? kò, wedeq ahżi.

19 Edets'ò k'aeħħwhoo aht'e xè dò wuzzu wets'ò aht'e-le kò, dò lq dehnè ha deħħwhq t'à dò hazqo għiġha eghħalaħħada dqqo eħlji adēħk.

20 Israel got'ju Zezì għa geehnè ha deħħwhq t'à għixx-eb eħħda. Dq, Moses wenàwoò tħalli geħekw'ee sìù Zezì għa geehnè ha deħħwhq t'à, għixx-eb eħħid Moses wenàwoò tħalli whihda laħt'e (Moses wenàwoò tħalli whihda-le kò).

21 Eyits' q dò, Moses wenàwoò dè geedaa sìù għixx-eb eħħda, Zezì-Kri għa geehnè ha deħħwhq t'à. (Nòhtsì wenàwoò wedeq ahħe ha dìi, Zezì-Kri wenàwoò tħalli whihda t'à.)

22 Dq nàgetso-le sìġ għita aħt' nìdè għixx-eb eħħid nàħtso-le laħt'e, hanì-żid d'edahx q Zezì għa geehnè ha wel. Dq hazqo xà?aa għixx-wħiħt'e ha deħħwhq, hanì-żid d'edahx q ġi taħbi għad-dok d'miex.

23 Godì nezju għa eyi hazqo hahżi hot'e. Hanì-żid d'godì nezju wet'ha sex-żiżi agħodha.

24 Dq ehdaàtqmogeedè nìdè dø jlè zq hoehnè, wek'ëts'eezq høt'e. T'asìù deè daahnè ha ehdaàtqmøahdè welì.

25 Amì ehdaàtqmogeedè goxè at'l ha niwøq sìù eyi gha edexè sinìhòrà høt'e. Dø hanuì sìù t'asìù sòqombaekwo t'à hòèljj eyits'q t'asìù whaà ts'q whezø ha-le sìù geehnè gha aget'l, hanikò goxì sìù t'asìù deè welø while ts'q goghaelì gha ats'et'l høt'e.

26 Eyt'a dø edùj ts'q at'l yek'eezq-le lanì k'etqmøehda niile, eyits'q dø ekìù-ka eeht'i lanì eeht'i niile.

27 Ille, sezhìjì sek'èjt'e xè segħa eghàlaedaà ahzi. Hanì-żidè godi nezjj t'à dø ts'q goihde t'axqø nìdè, t'asìù deè ts'eehnè gha sedè asedle ha niile.

10

Israel got'ju gixè dàgoat'ju sìù weghàà nànıahdè

1 Sèot'ju, gocho sìù Nòhtsì wets'q k'oh wezhui agiut'e jlè, eyits'q tideè yìl dexageède jlè, eyi wek'eahsq ha dehwhø.

2 Hazqø Moses xè k'oh yìl eyits'q tideè yìl gik'ètaìdzø lagejà jlè.

3 Hazqø yak'e gots'q lèt'e degai ghø shègħiazhe,

4 eyits'q hazqø Nòhtsì tì goghànlidù sìù giadø. Nòhtsì wets'q kwe gixè at'ju sìù gots'q tì giadø lanì. Eyi kwe sìù Zezì-Kri høt'e.

5 Hanikò Nòhtsì sìù gocho deżqatłø gogħo wek'èch'a jlè. Eyt'a elaqgħudèe t'à, ekìù-ka nèk'e gikw'qø k'eaniùla.

6 Eyi hagħġàa sìù weghàà gocho gixèht'eè godzeè t'à hoħlu ts'juwø ha-le għa hogħàdets'eetq għa agħojà høt'e.

7 Gocho mòhdcaa gixèht'eè nòhtsì hòèlì ts'ò yaahти-le. Dii hanì dek'eèhtl'è, "Dq shègezhe xè gedq gha lìaq négiude, eyi tl'axqò ededzeè t'à dø Nòhtsì k'ègeezq-le lanì gigha sìgoèt'l xè elexè sònagedè," dek'eèhtl'è.

8 Gocho mòhdcaa gixèht'eè gozhìj t'à hołlı k'alats'iidè-le. Ilè dzęè t'à naènq-daats'ò-tai-lemi dø haàtlqo elajdè ilè, eyi wenaahdì.

9 Gocho mòhdcaa gixèht'eè, gots'ò K'àowo wets'eèhdzà ha hò?ò niile. Hagiat'ì ts'ih?ò gòoccoho t'à elaàgjidè ilè, eyi wenaahdì.

10 Eyits'ò gocho mòhdcaa hagiidì lanì, Nòhtsì ts'ò sqahdì-le. Hagiidì ts'ih?ò yak'eet'ì dø dìhohtsì eliù sìl elààgòjhde ilè, eyi wenaahdì.

11 Goxì diì noqde dzęè k'e ts'eedaa sìl, eyi hazqò gits'ò hagòjàa sìl wet'à hoghàgoeto gha agòjà hot'e, eyits'ò wenats'edi ha t'à gogha dek'eèhtl'è hot'e.

12 Eyit'à amì nàhtso edeewoq sìl, hołlı t'à naxik'echiutla ch'à edexoahdì!

13 Dø hazqò hołlı t'à dànì geèdzàa sìl wedaats'ò naxeèdzà ha niile. Nòhtsì sìl t'aats'ò goxoehdì ha hot'e, naxinì nàtso nahk'e ts'ò naxeèdzà anaxele ha niile. Hanikò hołlı t'à naxeèdzà nìdè, weghqahnè ha naxinì nàtsoò ayele ha.

Gots'ò K'àowo welibò eyits'ò inìlìj welibò jłah gots'ò ts'edq ha diì

14 Eyit'à seàgią nòhtsìq hòèlìj hazqò xà?aa ts'ò yaahти ch'à eyits'ò glnàowoò ààhchì ch'à hotiù edek'èahdì.

15 Dø ehkw'i nànigedèe sìl gits'ò gohde aehsì hot'e, eyit'à ayìi dàehsìl sìl asìjì ehkw'i gohde li edegha wedaànlahdì.

16 Lìbò wek'eèyats'ehtı xè weghqo Nòhtsı ması wets'ühhwhqo nıdè Zezì wedoò gogha xàtlı'lı sì wexè ats'et'ı gha goità hot'e. Eyits'qo lèt'è tats'eezhı'lı xè weghqo shëts'ezhe nıdè Zezì-Krı goghàdılı'lı sì wexè ats'et'ı hot'e.

17 Lèt'è jle zo hot'e eyits'qo goxı hazqo eyı lèt'è jle weghqo shëts'ezhe t'à, goxı gojtło ats'ut'e kò wezhı'lı jle zo lats'ut'e.

18 Israel got'lı gidaanıahdè: dö Nòhtsı ghàraadı'lı gots'qo shëtılı'lı sì dö Nòhtsı ghàgudı'lı xè aget'ı gha gità hot'e.

19 Bò nòhtsı hòèlılı ghàgeedı'lı sì t'ası'lı deè hot'e dehsı'lı-aehsı'le, eyits'qo eyı nòhtsı hòèlılı sì t'ası'lı deè elı dehsı'lı-aehsı'le.

20 Jle, haehsı'lı-aehsı'le, hanıkò dö Nòhtsı k'ègeezqo-le sì ınlı'lı ts'qo kò ghàgeedı'lı hot'e, Nòhtsı ghàgeedı'lı aget'ı niile. Eyit'a ınlı'lı gixè aaht'ı ha naxehwhqo niile.

21 Gots'qo K'ào wo welibò eyits'qo ınlı'lı welibò gots'qo jlah aahdqo ha dii hot'e. Gots'qo K'ào wo weladà eyits'qo ınlı'lı weladà, jlah gots'qo shéahzhe ha dii hot'e.

22 Gots'qo K'ào wo ts'ohoedı' awets'ele ha hots'eèhdzà ats'et'ı ni? Jle, wenahk'e nàts'etso niile.

T'ası'lı hazqo gogha sìghà niile

23 "T'ası'lı hazqo gots'qo wets'æt'qo niile," haahdı sonı, hanıkò t'ası'lı hazqo gogha sìghà niile. "T'ası'lı hazqo gots'qo wets'æt'qo niile," haahdı sonı, hanıkò t'ası'lı hazqo t'à goinı nàtsoò ade ha niile.

24 Edegha zo nezı'lı k'echoahza-le, hanıkò dö eyı'lı-le dànı gigha sìghà hò?o ha sì għo nànıahdè.

25 Nàedìi k'è gots'q bò t'alàa-sìi ghø shèahzhe, asìjì ehkw'i aaht'j, hanì-le-jdè ekq-le aaht'j weghø daazaahke-le,

26 dìi hanì dek'eèhtl'ee wek'ëts'eezq t'à: “Dèè eyits'q t'asìi hazqø wek'e whelaa sìi gots'q K'ào wo wets'q hot'e,” dek'eèhtl'è.

27 Dø wegha ehkw'i-ahodì-le sìi sexè shènetj nèhdì njdè, eyits'q nì haneewø njdè, weghø shëts'ezhee negà nèyìlaa sìi hazqø weghø shènetj. Asìjì ehkw'i ne, asìjì ekq-le ne neewø t'à, weghø dazhke-le.

28 Hanìkò dø dìi hanaxèhdì njdè, “Dìi bò sìi nòhtsjà hòèljì ghàzaadì hot'e,” naxèhdì njdè, weghø shèahzhe-le. Dø naxits'q hadìi sìi wegha eyits'q wìnì sì gha eyi bò weghø shèahzhe-le.

29 Dø eyì-le wìnì gha aehsì, naxinì gha aehsì-le. T'asìi segha ekq-le k'èè nìle dehwhø t'à dø eyì-le gığha ehkw'i nìle sìi ayìha sesiniyagehtì welì?

30 Dø gixè shèhtjì gha Nòhtsjì masì weehwhø njdè, ayìha eyi ghø dø sesiniyagehtì welì?

31 Eyt'ì t'asìi ghø shèahzhe xè t'asìi aahdq, eyits'q t'asìi t'ahooyìjì haahzì njdè, wet'ì Nòhtsjì weghasqahdi.

32 Naxit'ì dø wìzìjì ekq-le awede sòq, Israel got'jì, Greece got'jì, hanì-le-jdè Nòhtsjì wecheekeè hazqø ts'izq ageahkè sòq.

33 Sì sì dø hazqø gığha sìghà k'èè eghàlaehda ha edeèhdzà. Sì edegha sìghà zq k'èè eghàlaehda ha dehwhø-le, hanìkò dø hazqø gığha sìghà k'èè ha dehwhø, hanì-jdè edahxø edaxàgeedè ha welì.

11

1 Sì Zezi-Krì wek'èè k'ehoehzà lanì sek'èè k'ehoahzà.

Dàni elexè ehkw'i yats'ehti

2 T'asìi hazqò dànanxèehsìi sìi wenaahdì, eyits'q ayìi hogħanaxeèhtqò sìi hotiù yàahtqò, eyi gha naxlghàs qeħdī.

3 Zezì-Krì døzhìi hazqò għa K'àowo hot'e wek'èahs q ha dehwhq, eyits'q døzhìi ts'èko għa k'àowo għilu hot'e, eyits'q Nòhtsì-Gotà Zezì-Krì għa K'àowo hot'e.

4 Døzhìi edekwì k'e t'asìi whaħħaq xè Nòhtsì ts'q yahti njudè, hanì-le-żidè Yedàyeh Nezju dahxà xàyahti njudè Zezì-Krì ts'q nezju naża nūle.

5 Eyits'q ts'èko edekwì k'e t'asìi wheħħchi-le xè yahti hanì-le-żidè Yedàyeh Nezju dahxà xàyahti njudè, døzhìi ts'q nezju naża nūle. Wekwiġħha hazqò xaet' à xéht'e ħan iċċi.

6 Ts'èko edekwì k'e t'asìi wheħħchi-le sìi wekwiġħha hazqò xawet' à. Ts'èko wekwiġħha xaet' à t' à edegħqo jizzhael njudè, edekwì k'e t'asìi wheħħchi ha hot'e.

7 Døzhìi sìi Nòhtsì eniyyah weħoħaq k'èe weħoħeħli ne t'a, edekwì k'e t'asìi wheħħchi ha nūle, hanikò ts'èko sìi døzhìi eniyyah weħoħaq k'èe weħoħeħli hot'e.

8 T'akweħlòq døzhìi weħoħeħli sìi ts'èko gots'q weħoħeħli nūle, hanikò t'akweħlòq ts'èko weħoħeħli sìi døzhìi gots'q weħoħeħli hot'e,

9 eyits'q døzhìi sìi ts'èko għa weħoħeħli nūle, hanikò ts'èko sìi døzhìi għa weħoħeħli hot'e.

10 Eyi ts'lhq, eyits'q yak'eet'u għits'lhxq ts'èko edekwì k'e t'asìi wheħħchi ha hot'e. Eyi weghħàà ts'èko wedqo tħalli wheda wek'ēhoedz q hot'e.

11 Gots'q K'àowo wenadqà ts'èko sìi døzhìi dë t'asìi eli nūle, eyits'q døzhìi sì ts'èko dë t'asìi eli nūle.

12 Ts'èko sì døzhì gots'q wehòèlı hot'e, eyits'q døzhì ts'èko gots'q wegòhlı hot'e. Hanikò t'asì hazqo Nòhtsı gots'q hot'e.

13 Ts'èko t'asì kwìhchı-le xè Nòhtsı ts'q yahti nıdè asjì eyi ehkw'i ne? Edegha wedaàniahdè.

14 Gonàowoò k'èè dànì k'edets'eet'l'lı sì wek'èch'a døzhì edekwighà nedè ayııhwho nıdè eyi sì dø gigha jızhagohwho hot'e.

15 Ekò ts'èko wekwighà nedè nıdè wet'a dø gighasqedı. Wekwighà nedèe wekwì k'e whela gha weghòzha hot'e.

16 Dø eyi ghо elets'q nàyagehtı ha gılwø nıdè, goxı gogha eyits'q Nòhtsı wecheekeè hazqo gigha nàowo eyi-le gòhlı niile.

Dànì gots'q K'àowo welèt'è ghо shèts'eze

17 Ayıı naxıts'q haehsı ha sì ghо naxıts'q nezjı gohde ha niile. Łaq nıahdè nıdè elets'q hoila hoahctsı zq deżqatłq, elets'aaħdı gha sì dek'ażj hot'e.

18 T'akwelqo dñi haehsı ha dehwho: Naxı Nòhtsı wecheekeè yāahlı sì łaq nıahdè nıdè, elek'èè aahwho-le wegho eēhkw'o hot'e, segħa ehkw'i agedi lanı.

19 Naxıta dø elek'èè nànigedè ha-le t'ijt'e, hanı-żidè amıı Nòhtsı wıni k'èè geedaa sì wek'ēhoedzq ha.

20 Łaq nıahdè nıdè gots'q K'àowo welèt'è ghо shèahzhe gha aaħt'ı niile.

21 Elexè shèahzhe nıdè, eledanaahżi-le et'iı shèahzhe. Dø mòhdaa īlaà degeèhdì, eyits'q dø mòhdaa geħħde.

22 Naxlkò shèahzhe xè aahdq ha dìi-le sənaà? Nòhtsı wecheekeè dø k'èè għahtà-le nì, eyits'q dø

teèt'ii sìù jìzhagulju aglahkè ha nì? Eyı ghø naxits'ò nezjì aehsì ha nì?

23 Gots'ò K'àowo yati seghàlqoq sìù eyı yati naxıghàehrøq hot'e: Gots'ò K'àowo Zezi k'aodèe tl'aagjılıhtı toò k'e lèt'è niçħi,

24 yek'eèyaħħti tl'axqoq tħayżżi għadni, "Dui sezhjìi hot'e, eyı sìù naxighha adlā hot'e. Dui haaħt'lı xem-senaahdi noqo," Zezi hadi jilè.

25 Eyı xèħt'eè shègħiazhe tl'axqoq libò neyjħhgħe għadni, "Dui sedoò naxighha xàjtł'i sìù wet'ā nake-nahödlju weġġo naxighha hòleħi hot'e. Dui libò wets'q aahdq taat'eè senaahdi noqo," Zezi hadi jilè.

26 Dui lèt'è ghø shħażżejjha eyits'q dui libò wets'q aahdq taat'eè, gots'ò K'àowo nqotla gots'ò, dànì gogħha elajwoo sìù dqqi għik'eezqoq agħiexha hot'e.

27 Eyit'ā amīu ekq-le hoħtsi xè lèt'è yeżàa eyits'q libò gots'q yedqo sìù Zezi weżħjì eyits'q wedoò k'ēch'a hoħlu hoħtsi hot'e.

28 Amīu, lèt'è yeżàa eyits'q libò gots'q yedqo kwe sìù hoti edin li eyits'q ededzeen k'aeħta wel.

29 Amīu, gots'ò K'àowo weżħjì ghø hoti nivq-le xè lèt'è yeżà eyits'q libò gots'q yedqo nisdè, ekq-le eghħalaeda hot'e. Dqqi laħot-ju le k'ēx yegħo shet-ta' wesinnyiaet li adeħħi hot'e.

30 Haaħt'lı ts'ihħoq naxita gots'q dqqi l-oħra nàgetso-le xè eyaqul, eyits'q naxita gots'q dqqi mōħħadaa elaqgħidu hot'e.

31 Hanikò ehkw'i edesinnyiats'eħti nisdè Nqħħtsi hoħla ts'q għosinnyiħha ha niile.

32 Gots'ò K'àowo għosinnyiħha taat'eè ehkw'i ts'eeda għiha hogħagoetqoq at-ju hot'e, hanix-żidde dui

nèk'e ts'q dø gixè welq while ts'q elàats'ede gha gosinìyaeti ha-le.

³³ Eyit'à sèot'ü, shèahzhe ha lqa nìahdè nìdè eledanaah2i.

³⁴ Amì deèhdì sì t'akwelqo edekò shewetj, hanìjdè shèahzhe gha lqa nìahdè nìdè ekq-le aaht'i gha naxisnìyaeti ha-le.

Naxits'awhıhtla nìdè ayìi dàahle ha sìi ılaà denahk'e naxits'q haehsì ha.

12

Yedàyeh Nezü t'asìi wet'à-ats'et'ü goghàyele

¹ Sèot'ü, Yedàyeh Nezü t'asìi wet'à-ats'et'ü goghàyelee sìi hotiì nezü wek'eahsø ha naxeehwhø.

² Inèq Nòhtsì k'eahsø-le ekò naxits'q dàgòjàa sìi wek'eahsø hot'e. Ts'12q anaxìidlà t'à nòhtsì eda-le sìi ts'q yaanti llè.

³ Eyit'à dìi hanaxèehsì: Yedàyeh Nezü dødzeè yìi nàdè nìdè eyi dø, "Zezì ts'q hoila welè," hadi hqılı ha niile. Eyits'q Yedàyeh Nezü dødzeè yìi nàdè-le nìdè eyi dø, "Zezì sets'q K'àowo hot'e," hadi ha niile.

⁴ T'asìi eladü xàraa goghòzhe hot'e, hanikò Yedàyeh Nezü ededì et'iì goghàyele hot'e.

⁵ La ladü lq xàraa ghàlats'eeda hot'e, hanikò gots'q K'àowo ıle zo gha eghàlats'eeda hot'e.

⁶ Goxl hazoqo t'asìi ladü t'à eghàlats'eeda ha goghàhot'q hot'e, hanikò Nòhtsì ededì zo dø hazoqo t'à eghàlaeda hot'e.

⁷ Yedàyeh Nezü ayìi goghàrà t'à dø xè eghàlaeda sìi Nòhtsì wets'q dø hazoqo gixè sìghà gha at'i hot'e.

8 Dq ɻè Yedàyeh Nezɻı wedahxà yati gqozq t'à gode, eyits'q dq ɻè Yedàyeh Nezɻı dahxà t'asìl k'èezq wegodìl t'à gode,

9 eyits'q dq ɻè Yedàyeh Nezɻı wedahxà wìnì nàtso ha weghàhòt'q, eyits'q k'achì dq ɻè Yedàyeh Nezɻı wedahxà dq k'aàt'ì ahɻı ha weghàhòt'q hot'e,

10 eyits'q k'achì ɻè eniyyah hohtsì ha, k'achì ɻè Yedàyeh Nezɻı dahxà xàyahtì ha, k'achì ɻè jmì dàhòt'ɻì dq ts'q at'ɻì sìl k'èhoezq ha, k'achì ɻè yati eladɻì t'à gode ha, eyits'q k'achì ɻè yati elek'èch'aòt'ɻì gha etaehìl elı ha weghàhòt'q hot'e.

11 Yedàyeh Nezɻı ɻè zq hot'e, hanìkò eyi hazqo yegħàlaeda hot'e. Hotìl dànlwqq sìl k'èè edets'q dq t'asìl gogħàrà hot'e.

Gozhjìl k'e t'asìl lq xàraa whela

12 Gozhjìl ɻè zq hot'e hanìkò wek'e t'asìl lq xàraa whela. T'asìl ɬadlıl lq wek'e whela kò gozhjìl ɻè zq elı hot'e. Zezì wexè eyi lanì hot'e.

13 Yedàyeh Nezɻı ɻè zq t'à hazqo gok'ètaidzq hot'e, eyit'à Zezì-Kri wezhjìl ɻè zq ts'ulli ats'ejà. Israel got'ɻì ts'ulli, Greece got'ɻì ts'ulli kò eyi wet'aażà-le ajà, eyits'q edets'q k'āts'ewo, edets'q k'āts'ewo-le eyi hazqo wet'aażà-le ajà, goxli hazqo Yedàyeh Nezɻı godzeè yìl adlà, eyi wet'à ɻè zq lats'ull'e.

14 Gozhjìl sìl t'asìl ɻè zq wek'e wheqq nìl, t'asìl lq wek'e whela hot'e.

15 Gokè dñi hadi nìdè, “Goilà aht'e-le t'à gozhjìl wets'q aht'e-le,” hadi kò ɬaa gozhjìl ts'q hot'e.

16 Eyits'q godziħhkwa q dñi hadi nìdè, “Godaà aht'e-le t'à gozhjìl wets'q aht'e-le,” hadi kò ɬaa gozhjìl ts'q hot'e.

17 Gozhìì hazqò godaà zq elì nìdè dàni ets'eèhk'w'q welì? Eyits'q gozhìì hazqò godziìhk'w'q zq elì nìdè dàni t'asìì ts'ehtsø welì?

18 Hanikò Nòhtsì sìì gozhìì k'e t'asìì ladìì lq whe-laà ayììllà, hazqò hotiì dàni ha niwø k'èè ayììllà.

19 Gozhìì t'asìì llè zq elì nìdè dàni gozhìì xè hò? q ha?

20 Hanì niìle, t'asìì lq gozhìì k'e whela hanikò gozhìì llè zq gòhkì hot'e.

21 Godaà, goilà ts'q dìì hadì ha dìì, "Nedé kò ehda ha dìì-le!" eyits'q gokwi, gokè ts'q dìì hadì ha dìì, "Nedé kò ehda ha dìì-le!"

22 Ille hanì niìle. T'asìì mòhdcaa gozhìì k'e whelaa sìì nàtso-le ts'lwø kò wedè ts'eeda ha dìì hot'e,

23 eyits'q t'asìì mòhdcaa gok'e whelaa wet'aa2à-le lanii sìì hotiì nezìì wek'ëts'edì hot'e. Eyits'q t'asìì mòhdcaa gok'e whelaa sìì wègaat'l ha-le ts'lwø sìì hotiì de2ìì ats'lhwhø hot'e.

24 Ekò t'asìì gok'e whela wègaat'l ha ts'lwø sìì nezìì wek'ëts'edì-le kò t'asanìle. Nòhtsì sìì gozhìì k'e t'asìì whelaa sìì elexè nezìì whelaà ayììllà, eyits'q ayìì gogha wet'aa2à-le lanii sìì wet'aa2à ayììllà.

25 Hanì-ìdè gozhìì k'e t'asìì whelaa sìì ekek'èch'a aget'l ha-le, eyits'q ekek'èch'a nezìì ekek'ègedì ha.

26 Gozhìì k'e t'asìì llè daìza nìdè eyiì-le hazqò wexè daglìza hot'e; gozhìì k'e t'asìì llè weghàhodì nìdè eyiì-le hazqò wexè ginà hot'e.

27 Eyi xèht'eè Zezì-Krì wezhìì laaht'e, eyits'q naxì hazqò wezhìì gots'q aaht'e.

28 Nòhtsì sìì t'akwełòò wecheekeeè gità gots'q edecheekeeëdeè gołhchìì hot'e, eyi k'èè nakwenàoqø, eyi k'èè dø-hoghàehtqø-døqø, eyi

k'èè eniìyah-hogehtsü-dòò, eyi k'èè dò-k'aàt'iì-agehü-dòò, eyi k'èè dò-ts'àdùu-dòò, eyi k'èè t'asùngha-k'aodèe-giilü-dòò, eyits'ò eyi k'èè yati-ładü-t'agogedee-dòò gòjchìi hot'e.

²⁹ Dò hazqò Zezi wecheekeèdeè agüt'e nì? Dò hazqò nakwenàoqò agüt'e nì? Dò hazqò dò hogħàehtqò-dòò agüt'e nì? Dò hazqò eniìyah hogehtsü nì?

³⁰ Dò hazqò dò k'aàt'iì agehü ha gighàhòt'ò nì? Dò hazqò yati ekek'èch'aòt'ü t'à gogede nì? Dò hazqò yati ekek'èch'aòt'ü t'à gogede gha etagehti nì? Ille ne!

³¹ Nòhtsü sìù nàowo denahk'e nezü naxıghà?à ha nıwü, hotiù naxidzeè t'à weahwhq welì. Eyi nàowo denahk'e nezü sìù diù naxits'ò haehsü ha.

13

Elegħqnets'eètqo sìù wet'āhoð?àa-deè hot'e

¹ Dò giyatì xàraa eyits'ò yak'eet'ü giyatì t'à goħde kò, dò ghoneehtq-le nıdè ekì satsò dèekw'ò zq laehsü.

² Yedàyeh Nezü dahxà xàyahti ha seghàhòt'ò nıdè, t'asìu deżü whelaa eyits'ò t'asìu dezhìi hazqò weniehdì nıdè, eyits'ò sìù segha ehkw'1-ahodì t'à shih nechàa nàèhdq ahħe ha dii-le, hanikò dò ghoneehtq-le nıdè t'asìu ehħi nıile.

³ T'asìu hazqò sets'ò sìù dò-teèt'ü gighàehħle eyits'ò sezhü wek'eeħ'ò ha adèħħà kò dò ghoneehtq-le nıdè t'asìu wuzzu dehnq nıile.

⁴ Dò ghonets'eètqo nıdè dò xè ts'èwhijü ts'juwü eyits'ò dò ts'ò godzeè nezü hot'e. Dò ghonets'eètqo

nìdè dò ghø ts'ohots'eedì-le, edegħo xàdahots'edì-le,
eyits'q xàhots'edì-le.

5 Dò ghønets'eħtq nìdè dò ts'q yedats'q'e-le,
edegħo zq nànits'ewo-le, goinì nàitlo-le, eyits'q dò
gots'q ekq-le eghàlajdà kò, wenats'edì-le.

6 Dò ghønets'eħtq nìdè nàowoħi għo goinà niile,
hanikò nàowo ehkw'11 sì għo goinà hot'e.

7 Dò ghønets'eħtq nìdè t'aats'q qò dò xè sīghà
hots'eħtsi, t'aats'q qogħha ehkw'1-ahodi, t'aats'q qò
edahxq welì ts'uwqo, t'aats'q qo goinì nàtso
ats'uhħwħo xè wegho nats'et'e-le.

8 Elegħqonets'eħtq qò sì welo nèħòkw'i ha niile.
Hanikò Yedayeh Nezju dahxà xàyats'ehtu sì welo
nèħòkw'i ha, yati eħek'ēch'aot'ji t'ā gots'edee sì
weġħonats'et'e ha, eyits'q t'asu k'ets'eezqo sì while
ade ha.

9 Diu t'asu mħħadaa zq k'ets'eezq, eyits'q Yedayeh
Nezju weyatut mħħadaa zq t'ā xàyats'ehtu,

10 hanikò t'asu hazqo deghħà à agħoddha nìdè t'asu
deghħà-le sì while ade ha.

11 Chekoadi ehli ekò chekoadi lan i goħde jiġi, chekoadi
lan nànīħħo jiġi, chekoadi wiñi k'ebi t'asu dan ħħo
jiġi. Qħidha whihli ekò chekoadi wen-aħħo wedu aħħà.

12 Diu gogħha deghħà xègaat'ji-le, wet'ā daàts'eeda
neżju-le yiu k'ets'eet'ji lan. Diu sì deghħà
wek'ets'eezq niile hanikò ġida à nìdè dàni wègaat'ji
sì deghħà gogħha wègaat'ji ha, ededli gok'eezq lan
wek'ets'eezqo ats'ede ha.

13 Diu nàowo tai sì welo while ts'q whela ha:
gogħha ehkw'1-ahodu, edaxat'seede kanits'eħxa,
eyits'q elegħqonets'eħtq. Eyi nàowo tai gots'q sì
elegħqonets'eħtq denahk'e eli hot'e.

14

Nòhtsì yatiù t'à eyits'ò yati elek'èch'aòt'ù t'à gots'ede

¹ Elegħonets'eettqo nàowoò k'èè aahda, Yedàyeh Nezżu ayi gogħayelee sì ċiex denahk'e weahwho. Yedàyeh Nezżu wedahxà xàyahtu sì ċiex denahk'e weahwho.

² Ami Yedàyeh Nezżu dahxà yati elek'èch'aòt'ù t'à godee sì dō ts'ò godee-adu nūl, hanikò Nòhtsì ts'ò godee-adu hot'e. Dàdu sì dō wżejżi yeniedi nūl eyit'ā edets'ò jni t'à tasu dō yeniedi-le sì t'à gode hot'e.

³ Hanikò amu Yedàyeh Nezżu dahxà xàyahtu sì dō għin nàtsoo ayele għa, eyits'ò għidze ħà nàtso xè għixek sħiegħi hò? qo ade għa adi hot'e.

⁴ Ami yati elek'èch'aòt'ù t'à godee sì edin nàtsoo ayeħqi hot'e, hanikò amu Yedàyeh Nezżu dahxà xàyahtu sì Nòhtsì wecheeke ġħin nàtsoo agoħqi hot'e.

⁵ Naxi hazqo yati elek'èch'aòt'ù t'à goahde njudè dehwho, hanikò ċiex wenahk'e Yedàyeh Nezżu dahxà xàyahtu njudè dehwho. Ami Nòhtsì yati t'à godee sì yati elek'èch'aòt'ù t'à gode nahk'e dō għa wet'āa? hot'e. Hanikò dàdu sì edegħha etaehi njudè, Nòhtsì wecheeke ġħin nàtsoo agoħiha.

⁶ Sèot'ù, yati elek'èch'aòt'ù t'à naxihs'ò goħde njudè dàni naxxin nàtsoo ahħla li? Daeħsju sì wek'ēahs qo anaxxehl à lenq'su, Yedàyeh Nezżu dahxà dàgħode ha sì għo, ayi wek'ēahs qo ha għo, eyits'ò ayi dàahħle ha għo xàyahtu lenq'su, naxiġha wet'āa? ha nūl.

⁷ Wet'ā shi ts'eehd lu, deċċiżi lanu, eyits'ò tk̊ik' eet'lu hanu wedaàn iahd. Eladju dedi ats'ehqi

lenosuu shi dàhòt'ül agoduu sì dàni dø gik'èezq lì? Dàni dèekw'q weghàà shi dàhòt'ül deduu sì wek'ëts'eezq hot'e.

⁸ Eghoq-døgò gikayaeti gha satsò dechishì hok'eedzq-le dedi nìdè, dàni eghoq-døgò elegegø gha sìnigedè wel?

⁹ Naxixè hagòht'e lanì. Yatì t'à goahdee sì dø giniéhdì lenosuu ayì ghø goahdee sì gik'èezq lì? Ayì ghø goahdee sì giniéhdì-le nìdè, ekì naxiyatlì xàewì hot'e.

¹⁰ Dìi nèk'e yatì lò xàzaa gòhkì hot'e, hanikò yatì hazoq sì t'asìi ghø ahodi hot'e.

¹¹ Dø sets'ò gode kò weèhkwoq-le nìdè segha eyili le nèk'e gots'q dø eladju lanì hot'e, eyits'q ededì sì wegha dø eladju laht'e hot'e.

¹² Naxì sì naxixè hagòht'e. Yedàyeh Nezù t'asìi naxighàà ha sì hòtl'ò weahwhø t'à, Nòhtsì wecheekeè ayì t'à gini nàtsoò aahle ha sì eyi gha nàhøhoahdè.

¹³ Eyit'ì dø yatì ekek'èch'aòt'ül t'à gode nìdè, dàdiù-adu sì yet'ì dø ts'ò etaehì gha yawehti.

¹⁴ Yatì ekek'èch'aòt'ül t'à yahti nìdè sets'q jnì yahtiù-adì hot'e, hanikò dàehsü sì sìni t'à weniehdì niile.

¹⁵ Eyit'ì dìi haht'ì ha: sets'q jnì t'à yahti ha, eyits'q sìni sì t'à yahti ha. Sets'q jnì t'à ehjì ha, eyits'q sìni sì t'à ehjì ha.

¹⁶ Naxits'q jnì t'à Nòhtsì weghàsøahdì nìdè dø naxigìkw'o-le sì dàni naxixè "Hézé!" gedì lì? Dàahdu sì gik'èezq niile.

¹⁷ Naxì sì Nòhtsì ts'ò masì dahdi sonì kò, dø giniéhdì-le nìdè wet'ì gini nàtsoò ade ha niile.

18 Naxı hazqo naxınahk'e yati ełek'èch'aòt'ɻı t'à gohde hot'e, eyi gha Nòhtsı masi weehwho hot'e.

19 Hanıkò, Nòhtsı wecheekeè gitा whihda nıdè, yati ełek'èch'aòt'ɻı ɬo dō gik'èezq-le nahk'e, yati ɬo-lea dō gik'èezqo sì t'à hogħàgeehto ha dehwho.

20 Sèot'ɻı, hot'a chekoा nàowoò k'èè nàniyahdè-le. Nàwoħlı ts'qòhk'e nıdè bebià hoħlı k'ègeezq-le laah't'e, hanıkò naxinì t'à qhdah k'èè nàniyahdè.

21 Nòhtsı Nıhtı k'e duu hanı dek'eèhtl'è:

"Eyū-le nèk'e gots'q dō yati ełek'èch'aòt'ɻı t'à gogedee sì t'à gits'q gohde ha, hanıkò ɬlaa segeeħkw'q ha niile," gots'q K'àowo hadi dek'eèhtl'è.

22 Eyit'a yati ełek'èch'aòt'ɻı t'à gots'edee sì dō għiha ehkw'i-ahodıi sì għiha niile, hanıkò dō għiha ehkw'i-ahodıi-le sì għiha hot'e, wet'ā nànigede għa hot'e. Hanıkò Yedàyeh Nezżu dahxà xàyats'eħtu sì dō għiha ehkw'i-ahodıi għiha hot'e, dō għiha ehkw'i-ahodıi-le għiha niile.

23 Eyit'a Nòhtsı wecheekeè el-ġeħhdè xè hazqo yati ełek'èch'aòt'ɻı t'à gogħude-le. Dō mħodhaa gogħiukw'o-le, hanı-le-ɻidè dō għiha ehkw'i-ahodıi-le gota nègħude nıdè dàgħedha sħon? Goahsq-le aahjà naxxegħedha hot'e.

24 Ekò Yedàyeh Nezżu dahxà xàyyaħti ekķiyeè k'e dō wegħha ehkw'i-ahodıi-le, hanı-le-ɻidè dō naxxik'èezq-le naxixgħa goya ħeħtla nıdè, hoħlı-hoħtsu dō eli noq edek'èezqo ade ha, naxxi hazqo dàħħidi t'à wesiniyaetli ade ha,

25 eyiħs'q ededzeè yìl ayiħ nàħħi sì għo gogedee-agħedha yek'èezqo ade ha. Eyi ts'ihħaq q-nàgħo għix-xa "Xàe Nòhtsı naxxa wheda noq!" hadi ha.

Làq elexè yats'ehti nìdè elek'èdaà nezlı̄ k'ehots'eza ha hot'e

26 Eyit'a sèot'lı̄, làq niahdìe nìdè dñi haaht'ı welì: dø mòhdcaa shı̄ t'à gejı̄, dø mòhdcaa hoghàgogeehtø, dø mòhdcaa Nòhtsı̄ ayı̄ gots'ø hadı̄ sì dø ts'ø hagedı̄, dø mòhdcaa yati elek'èch'aòt'lı̄ t'à gogede, dø mòhdcaa yati elek'èch'aòt'lı̄ gha etagehti welì. Eyi hazqø gighàlaidà, wet'à Nòhtsı̄ wecheekeè gìnì nàtsòò ade ha.

27 Yati elek'èch'aòt'lı̄ t'à gogede ha nìdè dø nàke, hanı̄-le-ı̄dè dø tai gogede ha, hanıkò tai weżøgø gogede ha nìle. Ille elek'èdaà gogede ha, eyits'ø dø jle gogha etaehı̄ ha hot'e.

28 Etaehı̄ gòhkı̄-le nìdè dø yati elek'èch'aòt'lı̄ t'à godee sì xàyawehı̄-le, hanıkò edinì t'à Nòhtsı̄ ts'ø gowede.

29 Dø nàke, dø tai Nòhtsı̄ yati t'à dø ts'ø goguìde, eyits'ø dø eyi geèhkw'ee sì dàhodı̄ sì hotı̄ gidaàniedè welì.

30 Eyits'ø døgota whedaa sì Nòhtsı̄ t'ası̄ niedì ayı̄llà nìdè, dø t'akwełøgø gode jle sì nadaët'è ha hot'e.

31 Hazqø elek'èdaà Yedàyeh Nezlı̄ dahxà xàyaahı̄ nìdè, dø hazqø hoghàgeetø ha eyits'ø gidezeè t'à nàgetsoò agedı̄ ha.

32 Dø Yedàyeh Nezlı̄ dahxà xàyagehti ha gighàhòt'øgø sì dàht'e k'e gogede ha sì edets'ø k'ahogedè hot'e.

33 Nòhtsı̄ wexè nàdahoowo nìle, hanıkò wexè ts'èwhı̄j hòzø hot'e.

Köta hazqø Nòhtsı̄ wets'ø dø làq elègehde sì dñi nàowo k'èè aget'ı welì:

34 Nòhtsì wecheekeè lìaq nègiidè nìdè ts'èko gogede ha niile. Moses wenàowoò k'èè dñ hanì dek'eéhtl'èe ne t'à, gogede ha gighàhot'q niile, k'aodèe gülü sìi k'èagüt'e ha hot'e.

35 T'asìi ghø dagogeehke ha gülwø nìdè, edekò ededqø dageehke ha hot'e. Ts'èko, Nòhtsì wecheekeè lìaq dèhkwl'ee sìi gots'q gode ha weghø jìzhagohwhø hot'e.

36 Sèot'ü, Nòhtsì weyatì t'akwelqø naxighòt'q ne dahwhø ni? Eyits'q naxì zq Nòhtsì yatiì naxits'q nìut'q dahwhø ni? Ille, hanì niile.

37 Naxita gots'q dø nakwenàoqø elì nìwøq sìi, hanì-le-ıdè Yedàyeh Nezü gots'q t'asìi nezü sets'q ajà nìwøq sìi, dñ ayìi ghø naxits'q eehtl'èe sìi gots'q K'àowo wenàowoò hot'e, yeniedì welì.

38 Yet's'qonizà-le nìdè Nòhtsì yet's'qonizà ha niile.

39 Eyit'ì seot'ü, Yedàyeh Nezü dahxà xàyyahtì ha weghø hotl'ò aahwhø, eyits'q yati elek'èch aot'ü t'à gogede ha gülwø nìdè nàglaħqø-le.

40 Hanìkò t'asìi hazqø ehkw'i weghàlaahda xè elek'èdaà weghàlaahda.

15

Zezi-Kri naidà

1 Sèot'ü, godì nezü t'à naxits'q goihdee sìi we-naahdì ha dehwhø. Eyi godì nezü sìi naxigha ehkw'i-ahodì xè hotiì wek'èè aahda ha dahwhø hot'e.

2 Eyi godì nezü t'à edaxànaxeètì hot'e, eyits'q eyi yati naxighàiħqø sìi hotl'ò yàahtq. Hanì-le-ıdè k'ètl'q naxigha ehkw'i-ahodì hot'e.

3 Yati sets'ò nìt'qo sì yati t'akwelòò wek'èahsø ha naxighàehø høt'e. Eyi yati sì Zezi-Krì gohołjì k'èxa elajwo høt'e, eyi sì Nøhtsø Nøhtl'è k'èè agòjà.

4 Zezi wekw'qo nìtø jlè, eyits'qo tai dzèè k'ehqowø tl'axqo naidà, eyi sì Nøhtsø Nøhtl'è k'èè agòjà.

5 Eyits'qo Peter ts'ò wègoèht'ì, eyi tl'axqo wecheekeèdeè ts'ò wègoèht'ì jlè.

6 Eyi tl'axqo Nøhtsø wecheekeè sìlækew'eènø daats'ò elègehdee sì gots'ò wègoèht'ì. Dø glazju sì deøøatłø llaà geeda, hanikò gitा gots'qo dø mòhdaa elàagjìdè.

7 Zezi-Krì dø haàtlqo ts'ò wègoèht'ì tl'axqo James ts'ò wègoèht'ì, eyits'qo wecheekeèdeè hazqo ts'ò wègoèht'ì jlè.

8 Nøqde t'à sì sì sets'ò wègoèht'ì; sì sìldì k'èè wecheekeèdeè whihlì høt'e.

9 Wecheekeèdeè gha sì hazqo t'à sì denahk'e dek'ażi aht'e. Nøhtsø wecheekeè dagħużzaà agħħalà jlè t'à, wecheekeèdeè ehħi għa xħeeth'e-le.

10 Hanikò Nøhtsø wesoniwø ts'ihħo wecheekeèdeè whihlì, wesoniwø t'à dø eladju whihlì asjūlā. Wecheekeèdeè hazqo ġinahk'e hòtl'o eghħàlaihdà, hanikò sì adeħżei niile, Nøhtsø wesoniwø seyju eghħalaedaa sì at'i høt'e.

11 Eyt' à sì naxits'ò gohde, hanì-le-żidè wecheekeèdeè naxits'ò gogede, ehk'èè, eyi godi nezju t'à naxits'ò gots'ju de t'à naxigha ehkw'1-ahodi aja.

Dø elajdèe sì nagidà ha høt'e

12 Zezi-Krì elajwo gots'qo naidà naxets'edì njudè, dànigho naxixa gots'qo dø mòhdaa, dø elajdèe sì nagidà ha niile, gedj?

13 Dō elajdèe sì nagidà-le nìdè Zezì-Krì ededì sì naidà-le hot'e.

14 Zezì-Krì naidà-le nìdè k'ètl'ò godì nezju t'à naxits'ò gots'ede, eyits'ò k'ètl'ò naxigha ehkw'i-ahodi hot'e.

15 Eyi zoq-le, dō naidà-le nìdè Nòhtsì Zezì-Krì naidà ayjìllàa wegho gots'juude t'à, Nòhtsì wegho dō ts'ò hots'ets'i gha goità ha jle. Hanikò, dō nagidà-le ghо ehkw'i-ahodi nìdè, Nòhtsì Zezì naidà ayjìllà nile.

16 Dō elajdèe sì nagidà-le nìdè Zezì-Krì ededì sì naidà-le hot'e.

17 Zezì-Krì naidà-le nìdè k'ètl'ò naxigha ehkw'i-ahodi, eyits'ò jlaà naxiholju naxik'e whela hot'e.

18 Hanì-ídè dō Zezì gigha ehkw'i-ahodju xè elààgħidèe sì edaxàgħiide-le hot'e.

19 Dii nèk'e ts'eedaa zo għa Zezì-Krì edaxàgohtè ha ts'juwq nìdè dō hazqoq nahk'e etets'eet'ju ats'juu hot'e.

20 Hanikò Zezì-Krì elajwo gots'ò hotiù naidà awiidlà hot'e, eyit'à Nòhtsì wenadqà, dō hazqoq elajdèe sì għita gots'ò ededì t'akweļoq naidà hot'e.

21 Dō jle wets'ihx, dō hazqoq elāade hot'e, eyits'ò dō jle wets'ihx, dō nagidà ha hot'e.

22 Adò wets'ihx, dō hazqoq elāade hot'e, eyits'ò Zezì-Krì wets'ihx, dō hazqoq nagidà ha hot'e.

23 Hanikò nàke ts'ò eħek' ċeda hòx agode ha: Zezì-Krì t'akweļoq naidà hot'e, eyits'ò jo ts'ò anajà nìdè wets'ò dō għallu sì hazqoq nagidà ha.

24 Eyi tl'axqoq-ídè noqde dzę́ż k'e nèħòkw'i ha. Eyi dzę́ż k'e Zezì-Krì, jidoo yat'a k'aodée hazqoq godihħo ħeħtsì tl'axqoq nìdè, Nòhtsì Wenàowoò k'ejja

hò?qò sì Nòhtsì-Gotà wetl'aà whe?qò ayele ha.

²⁵ Nòhtsì amìì yets'ò xànegü?aa sì hazqò goghqehnè gots'ò, Zezì-Kri K'àowocho elì ha hòt'e.

²⁶ Nàowo wet'à elààts'edee sì Nòhtsì ts'ò xàni?aa hòt'e, Zezì eyì nàowo sì nqode ts'ò yedihohtsì ha hòt'e.

²⁷ Dìi hanì dek'eèhtl'è hòt'e, "T'asìì hazqò ts'ò K'àowo ayìllà." Nòhtsì ededì t'asìì hazqò Zezì-Kri wetl'aà whelaà ayìllàa ne t'à, "T'asìì hazqò ts'ò K'àowo ayìllà," dek'eèhtl'èe sì Nòhtsì-Gotà ts'ò K'àowo ha awèts'edì niile.

²⁸ Nòhtsì t'asìì hazqò Edeza wetl'aà whelaà ayìllà tl'axqò nìdè, Weza sìì, Nòhtsì-Gotà ghàdihtè ha. Nòhtsì-Gotà t'asìì hazqò edeza ghàila ekò, weza t'asìì hazqò yetl'aà nayeеле ha. Hanì-ıdè Nòhtsì sìì ededì zò t'asìì hazqò eyits'ò dò hazqò ts'ò K'àowo ha.

²⁹ Dò nagìdà-le nìdè dò geedaa sìì ayìlha dò elàjdèe gha gik'ètaìdzò welì? Dò nagìdà-le nìdè k'etl'ò dò elàjdèe gha gik'ètaìdzò hòt'e.

³⁰ Eyits'ò goxì sìì ayìlha t'aats'òqò hoejìì edeghàlats'eeda welì?

³¹ Sèot'ìì, dzè taàt'eè seweè holè ha lanì. Ehkw'i anaxèehsì, Zezì-Kri naxigha ehkw'i-ahodì t'à naxighò sìì sìnà hòt'e.

³² Kòta Ephesus ekò tits'aàdìì wets'ahoejìì lanii gik'aìhwho hòt'e. Ekìì dò nàowoò zò gha aht'ì nìdè t'asìì wùjìì dehnò niile. Dò elàjdèe naidà-le nìdè, "Satsqò elààts'ede ha t'à dìì shèts'uizhe xè ts'iidò," dehsì ha jlè.

³³ Dò ts'izqò anaxegüle sòqò. "Dò weju gixè aaht'ì nìdè, naxinì nezqìì sìì wejiì at'ì hòt'e."

³⁴ Hòt'a ezhìne k'èè k'èhoah?a-le, holìì hoahctsì-le.

Naxıta gots'q dō mōhdāa Nōhts̄ı k'ègeezeq-le hot'e, eyi ghq j̄izhaahlı welı.

Gozhı̄j dàhòt'ı̄ t'à nats'ıdà ha

35 Hanıkò dıı hasəahdı ha tahkò: “Dö elaqidée sıı nagıdà ha nıdè gızhı̄j dàhòt'ı̄ t'à nagıdà ha?” səahdı ha sənı.

36 Goahsq-le dıı! T'asıı dèe goyıı adlāa sıı elaqwo lenqosıı dehshe xè eda ha nıile.

37 Tł'olà, hanı-le-ıdè t'asıı eyıı-le ts'eehshe ha nıdè wets'q ılt'ò dèe goyıı ts'eechı nıile, wejıı zq dèe goyıı ts'eechı hot'e.

38 Hanıkò Nōhts̄ı sıı wezıt'ò dàhòt'ı̄ ha nıwq k'èe xàesheè ayehsı hot'e, wet' à t'asıı dehshee wejıı wetaat'e eè ılt'q dàhòt'ı̄ xàeshe ha nıwqo sıı hanı ayehsı hot'e.

39 Hazqo gozhı̄j eləht'e eè nıile. Dö sıı whatsqo gızhı̄j gòhı̄j hot'e, tits'aadıı whatsqo gızhı̄j gòhı̄j hot'e, yat'a k'edée sıı whatsqo gızhı̄j gòhı̄j hot'e, eyııs'q lıwe sıı whatsqo gızhı̄j gòhı̄j hot'e.

40 T'asıı yat'a gha hòelı̄ sıı gòhı̄j, eyııs'q t'asıı dıı nèk'e gha hòelı̄ sıı gòhı̄j hot'e. Yat'a t'asıı whelaa sıı gıdaat'ı̄ lıle xàza hot'e, eyııs'q dıı nèk'e t'asıı whelaa gıdaat'ı̄ lıle xàza hot'e.

41 Sa wèdaat'ı̄ lıle xàza hot'e, adzəzah eladı̄j k'èe wèdaat'ı̄, eyııs'q whı̄ sıı eladı̄j k'èe gıdaat'ı̄; eyııs'q whı̄ hazqo elek'èe gıdaat'ı̄ nıile.

42 Dö naidàa dzęę k'e nıdè eyi lagòht'e ha. Gozhı̄j sıı t'asıı dehshee wejıı dèe goyıı lıhı̄j lade ha, hanıkò nats'ıdà nıdè gozhı̄j welı while ts'q eda ha.

43 Gozhı̄j elaqawı nıdè weatıgòdlı hot'e, hanıkò nats'ıdà nıdè gozhı̄j wèdaat'ı̄ ha hot'e. Gozhı̄j natso-

le xè ełaàwı, hanıkò nats'ıdà nıdè gozhìj nátso ha hot'e.

44 Gozhìj ełaàwı sìl dıl nèè gots'q hot'e, hanıkò nats'ıdà nıdè gozhìj yak'e gots'q hot'e ha.

Eyit' à dıl nèk'e gots'q gozhìj gòhkı nıdè, yak'e gots'q sìl gozhìj gòhkı hot'e.

45 Dıl hanı dek'eèht'l è: "Adò t'akwełòq gots'q ne sìl Nòhtsı edaà ayıjlà," dek'eèht'l è. Adò nqode sìl jnì hot'e, wets'ihzòq, dò eda hot'e.

46 Yak'e gots'q ne sìl t'akwełòq ajà-le, hanıkò dıl nèk'e gots'q ne sìl t'akwełòq ajà hot'e, eyı tl'axqò-ıdè yak'e gots'q ne sìl wexè hòzqò ade ha.

47 T'akwełòq dò wehòèlju sìl dıl nèk'e gots'q eht'l è t'à hòèlì hot'e, hanıkò dò nqode ajàa sìl yak'e gots'q hot'e.

48 Dıl nèk'e dò hazqò, dò t'akwełòq wehòèlju sìl lagut'e. Eyıts'q dò hazqò yak'e gots'q agut'ee sìl yak'e gots'q dò lagut'e.

49 Dıl nèk'e gots'q dò t'akwełòq wehòèlju sìl wexèht'eè gògaat'ı hot'e, eyı lanı dò yak'e gots'q ne sìl wexèht'eè gògaat'ı ha.

50 Sèot'ju, ehkw'i anaxèehsı, dıl nèk'e gots'q gozhìj t'à Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzq ts'q ats'ede ha dìl hot'e. T'asıl ełaàwı sìl welq while ts'q edaà awedle ha dìl hot'e.

51 Seàhkwy, yati dò gha deziw whezqo sìl naxıdaehsı ha: Hazqò ełaàts'ide ha niile, hanıkò hazqò eladju ats'ede ha hot'e.

52 Dechıştı nqode dedı nıdè kò-naıtłju lanı eyıts'q godaà nagoxò lanı hotsaa eladju ats'ede ha. Dechıştı hotı dedı ha hot'e, dò ełajdée sìl welq while ts'q nagıdà ha eyıts'q goxı hazqò eladju ats'ede

ha.

⁵³ Gozhìjì ehjì ha sìi wek'èxa gozhìjì ehjì-le goghøet'a ha, eyits'ò gozhìjì elààwì ha sìi wek'èxa gozhìjì elààwì-le goghøet'a ha.

⁵⁴ Gozhìjì ehjì ha sìi wek'èxa gozhìjì ehjì-le goghøet'a ha nìdè, eyits'ò gozhìjì elààwì ha sìi wek'èxa gozhìjì elààwì-le goghøet'a ha nìdè, dù hanì dek'eèhtl'èe sìi wek'èè agòjà hot'e,

"Nàowo wet'à elààts'edee sìi weghøèhnq hot'e," dek'eèhtl'è.

⁵⁵ "Nàowo wet'à elààts'edee sìi k'achì hoehnè hølı ha niile! Nàowo wet'à elààts'edee sìi k'achì wet'à dats'üra hølı ha niile!" dek'eèhtl'è.

⁵⁶ Gohołì k'èxa elààts'ede eyit'à dats'üra hot'e, eyits'ò Moses wenàowoò ts'ihøò gohołì k'èxa gosinìyaeti hot'e.

⁵⁷ Hanikò Nòhtsì masì wets'ühwhø hot'e! Gots'ò K'àowo Zezì-Krì wets'ihøò hots'eèhnqò agòjòlà.

⁵⁸ Eyit'à sèot'ü, naxinì nàtsoò aahkè. T'asìi wüzìi t'à naxinì nàtso-le awede sòò. Naxidzeè t'à t'aats'ò gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda, k'ètl'ò gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda niile, wek'èahsø hot'e.

16

Nòhtsì wets'ò dō għiġha sqoġmba nàahtsì

¹ Nòhtsì wecheekeè għiġha sqoġmba nàwhahtsü sìi wegho xàyahtı ha dehwhø: Galatia nèk'e Nòhtsì wecheekeè dàget'lì ha għeħsü sìi naxxi sì haaht'lì.

² Dżeahta xèholw taàt'eè, hazqo naxitaat'eè sqoġmba dàtko whahtsü sìi weghħàà sqoġmba whatsqo nìahkè. Eyi sqoġmba sedawek'èahdì nìdè, naxits'ò néehtla nìdè sqoġmba nàahtsì ha-le.

3 Dq naxigha nezjì sì mòhdaa ààhchì. Naxits'ò nèehtla nìdè, enjhtl'è gigha eehtl'è gà gighàehzah ha, eyi njhtl'è weghàa gik'èhoedzq ha. Sqombà nàwhahtsì sì eyi dq gixè kòta Jerusalem ts'ò ahle ha.

4 Jerusalem ts'ò ahde ha segha ehkw'i nìdè sexè agede ha.

Naxigha k'aodèè sì nezjì gits'ò naah?a

5 Macedonia nèk'e gok'eèhtla tl'axqò nìdè naxits'àhtla ha.

6 Whaà-lea ts'ò naxixè aht'e ha, hanì-le-ìdè xo ghàà naxixè aht'e ha tahkò. Hanì-ìdè t'asìjì ahde ha nìdè t'asìjì t'à sets'àahdì ha diù-le.

7 Whaà-lea gots'ò zq naxits'àhtla ha dehwhq-le t'à, diù-t'ìì naxeeh?ì ha-le. Gots'ò K'àowo haniwq nìdè latsaa naxigà whihda ha dehwhq.

8 Diù sì dzèdeè Pentecost gots'ò kòta Ephesus whihda ha dehwhq,

9 jo la wet'àazàa ghàlaehda ha seghàhòt'q t'à. Dq lq sek'èch'a agedì kò la wet'àazàa segha whe?q.

10 Timothy sexèht'eè gots'ò K'àowo gha eghàlaeda ne t'à, naxits'ò nìtla nìdè, naxigà wheda gots'ò t'asìjì wjżżi għo nànīwo aweahħle-le.

11 Naxita gots'ò dq wjżżi t'asìjì eli-le yūħħwq sòq. Ts'èwh?ì sets'ò naweahzà noq. Hanì-ìdè dq gixè eghàlageeda xè wexaehħi ha.

12 Sèot'ì Apollos wegho diu haehsì ha dehwhq: Göet'ì gixè naxits'atla ha wèehsì hot'e. Diù naxits'atla ha nìwq-le, hanikò wegha hò?q nìdè naxits'atla ha.

13 Sèot'ì, edexoahd; gots'ò K'àowo wegho naxinì nàtso welè; t'asìjì għo dahjì-le, nàahtsoò edeahħle.

14 Elegħqonahtq xè t'asìjì hazqo għàlaahda.

15-16 Stephanas eyits'q dō wekò nàgedèe sì Achaia nèk'e gogha t'akwełqo gots'q K'àowo ghàdegħilaa sì wek'eahsq hot'e. Taats'qo Nòhtsì wets'q dō gha eghàlagħidà hot'e. Sèot'ju, dō hanu sì gik'eaht'e, eyits'q dō hazqo Nòhtsì gha hòtl'o eghàlageedaa sì gik'eaht'e.

17 Stephanas, Fortunatus eyits'q Achiyus gots'q nègħude ekò sì sìnà jle. Naxīghaehwho jle t'à naxits'q dō sets'q nègħudee sì sìnà agħojja.

18 Sedzee t'à sìnà hogħeqħtsi, eyits'q naxxi sì hanaxegħiżi. Dō hanu sì neżju għits'q k'ehots'eza ha hot'e.

Naxixè sīghà welè

19 Nòhtsì wecheekeè Asia nèk'e nàgedèe sì, "Naxixè sīghà welè," naxègedi. Aquila eyits'q Priscilla, eyits'q dō gikò yati għa l-ħaq nègedèe sì, "Naxixè sīghà welè," naxègedi.

20 Nòhtsì cheekeè hazqo jo geħekw'ee sì "Naxixè sīghà welè," gedu. Nàowo degħi k'èġe eleahs'ju xè, "Nexx sīghà welè," el-eħadhi.

21 Si Paul, xàe sìla t'à duu yati naxits'q eeħtħl'e hot'e.

22 Ami, gots'q K'àowo ghoneett-le sì wexxè hoila welè. Gots'q K'àowo, gots'q anaqde!

23 Gots'q K'àowo Zezì naxixè soniw q welè.

24 Zezì-Kri wexxè hazqo naxiġħqoneeħt q hot'e. Amen.

Nòhtsì Nıhtł'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchǫ Genesis and New Testament

About Tłchǫ

Tłchǫ (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchǫ people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchǫ. The first edition of the Tłchǫ New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchǫ New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchǫ people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society
The text of the Bible in Tłchǫ that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written

permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page. For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

dccbd8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81